

№ 99 (4454)

16 снежня 2019 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!

Хто хоча
набыцца газету
ў офісе рэдакцыі —
чакаем!

БЕЗ РУЖОВЫХ АКУЛЯРАЎ

Аляксандр КЛАСКОЎСКІ,
спецыяльна для «Народнай Волі»

Зноў мышыная валтузня?

Да пачатку прэзідэнцкай кампаніі застаецца некалькі месяцаў, а пра моцнага альтэрнатыўнага кандыдата нічога не чуваць. Не, ахвочых аж занадта, аднак супольнага плана і належнага гуртавання сіл у апазіцыйным лагеры пакуль што няма. Няма нават сталяй каардынацыйнай плячэўкі.

Хіба што правацэнтрысты некалькі гадоў трымаюць кааліцыю, але ж там толькі тры структуры. Ды і ў іх, здаецца, капітальна падвісла задума эладзіць праймерыз, каб вызначыць патэнцыйнага саперніка дзейнага прэзідэнта з трох прэтэндэнтаў – Мікалая Казлова (Аб'яднаная грамадзянская партыя), Юрася Губарэвіча (рух «За Свабоду») ды Паўла Севярынца (хрысціянскія дэмакраты).

Тым часам хрысціянская дэмакратка Вольга Кавалькова, не надта звязваючы на карпаратыўную дысцыпліну, таксама дэкларуе гатоўнасць пайсці на выбары. Такія ж намеры дэманструе выключаная з АГП Ганна Канапацкая. Заявіла пра жаданне балатавацца і іншая былая дэпутатка – Алена Анісім.

І гэта далёка не поўны спіс. Аб'яднанне «Гавары праўду», якое апрыёры абвясціла, што ні з кім кааперавацца не збіраецца, пэўна ж, будзе прасоўваць у кандыдаты Таццяну Караткевіч або Андрэя Дамітравіча. Папалечнікі Мікалая Статкевіча маюць намер вылучыць яго, нягледзячы на судзімасць. Пакуль што не сказалі выразна свайго слова Партыя БНФ, «Справядлівы свет», сацыял-дэмакраты, а ў гэтых структурах – свае амбіцыйныя дзеянні.

Карацей, зноў вымалёўваецца пярэсты парад прэтэндэнтаў, а значыць – чарговае бязладдзе. Чаму так? Па-першае, працуюць асабістыя амбіцыі: хочацца як мінімум прапіраўшца. Па-другое, маюць месца ідэалагічныя супярэчнасці. Напрыклад, «Справядліваму свету» не хочацца падтрымліваць «нацыяналіста», а Партыі БНФ – наадварот, «левака». Па-трэцяе, ці не мацней за ідэалагічныя разыходжанні раз'ядноўваюць апазіцыю міжасабовыя цёркі лідараў. Нарэшце, каб стварыць у ёй хаос, спадзіць чарговую мышыную валтузю, шчыруюць спецслужбы.

Палітыкаў без амбіцый не бывае, але ж варта як мінімум цвяроза ацэньваць сілы – асабістыя і сваіх арганізацый. Сёння ніводная партыя паасобку не мае актыўны рэсурсаў, каб сабраць сто тысяч падпісаў грамадзян, неабходных для вылучэння кандыдата ў прэзідэнты. Так што ўжо нават з гэтага гледзішча варта кааперавацца. І найлепей сабраць за адзінага кандыдата 150–200 тысяч падпісаў, каб уладам цяжка было яго не зарэгістраваць.

Некаторым жа з цяперашніх прэтэндэнтаў відавочна бракуе самакрытычнасці. Народ не кінецца падпісвацца за асобу без моцнага прафесійнага абэктрауну, без гісторыі асабістага поспеху. Просты люд спытае: а што гэты чалавек умее, акрамя як пісаць рэзальцый, ездзіць у Страсбург ці трымаць мегафон? Чого ён дасягнуў па жыцці?

Увогуле, на мой погляд, ніводзін з апазіцыйных лідараў, што навідавоку ўжо не першы год, якімі б станоўчымі якасцямі ён ні валодаў, не мае шанцаў у якасці адзінага кандыдата заяваць шырокі электарат. Бо за такой персонай апрыёры будзе цягнуцца доўгі шлейф параз усёй апазіцыі. На доборы лад трэба шукаць свежэга чалавека па-за партыйнымі коламі. Прычым не сацыяльнага аўтсайдара, а яркую асобу, што ўжо самарэалізавалася, набыла аўтарытэт у нейкай сфэры. Але такога чалавека ўжо трэба было б раскручваць, іначай не хопіць часу.

Таксама варта, у тым ліку з дапамогай міжнароднай супольнасці, дамагацца дэмакратызацыі ўмоў выбараў. На вялікія зрухі спадзявацца не выпадае, але рэжым усё ж трохі ўлічвае і меркаванне Захаду.

Увогуле ж пры несправядлівых выбарах, калі галасы не лічацца сумленна, перамога апазіцыі магчыма толькі тады, калі, нягледзячы на афіцыйныя лічбы, у паветры будзе вісець адчуванне, што альтэрнатыўны кандыдат дэ-факта перамог, быў відавочна мацнейшы за лідара рэжыму. Тады сапраўды ўзнікае грунт, каб змагацца за скрадзеную перамогу пры дапамозе вулічных выступленняў. Звыш таго, пры такім раскладзе і ў кіроўнай эліце, і сярод сілавікоў могуць пачацца ваганні, раскол.

І як кепскі прыклад загадыма сітуацыю 2010 года, калі шматлікія апазіцыйныя кандыдаты размылі альтэрнатыву, расцянжылі галасы незадаволеных ўладай электарату. Кладучы руку на сэрца: ну чую перамогу тады можна было адстойваць? Ды нічою. Так што не паўтарайце, панове, памылку-2010. Тым болей што зараз улада наўрад ці стане рэгістраваць ледзь ці не ўсіх жадаючых (уключна з тымі, хто, як кажуць злыя языкі, здаваў ксеракопіі). Толькі выпусціце пару ў свісток – і ўсе роўненька сядзеце ў галэш.

Прычым шараговаму люду па барабанае вашы падзелы на правых і левых, кансерватараў і лібералаў. Гыя, каму абрыдла слухаць 25-гадовы маналог адной дзейнай асобы, хочучы наразіць ўбачыць выразную персанальную альтэрнатыву. У нашай палітычнай сітуацыі пракочвае толькі біпаларны варыянт. Так што кінце вашы гульні ў нібыта рэальную шматпартыйнасць і байкі аб прасоўванні на выбарах партыйных ідэалагій. У нашай чорна-белай рэальнасці гэта глухі нумар.

У прыватных размовах апазіцыйныя дзеячы кажуць, што перамовы наконт адзінага, пошукі аптымальнай фігуры пакрысе ідуць. Але ж на добры лад дамовіцца варта было яшчэ ўчора. Бо іначай можа атрымацца, як заўсёды.

Між тым вылучыць моцнага супольнага кандыдата хаця б ад большасці структур (гатальнага яднання, зразумела, не будзе) – гэта ў кампаніі-2020 адзіны для апазіцыі шанец захаваць твар. Іначай яе рэпутацыя акажацца разбуранай дашчэнту. З улікам суровых рэалій цяжка спадзявацца на перамогу, але гэты тайм няроўнай палітычнай гульні можна як мінімум адгуляць годна.

Каля ста чалавек на Старым мосце праз Нёман ў Гродне пратэставалі супраць «паглыбленай інтэграцыі» Беларусі і Расіі

Акцыя адбывалася ў нядзелю днём. Людзі на мосце ўтварылі жывы ланцуг. Многія прыйшлі з дзецымі, у руках трымалі плакаты кшталту «Тут не Расія – тут Беларусь». Учалі воклічы: «Жыве Беларусь!», «Незалежнасць».

Вадзіцелі машын, якія правязджалі праз мост, яўна падтрымлівалі мітынгуючых. Усе падзеі здымалі на камеры прэзідэнтам «катэгарычны пратэст супраць так званай глыбокай інтэграцыі».

Гадзіны, пасля чаго людзі пайшлі да ракі і спусцілі на вадку плыт з рэзальцыйнай акцыі, які паплыву па Нёмане праз Балтыйскае мора ў Санкт-Пецярбург, дзе мае адбыцца чарговая сустрэча Лукашэнкі і Пуціна.

У рэзальцы, якая напісана па-беларуску кірыліцай і на лацінцы і на рускай мове, гродзенцы выказваюць абодвум прэзідэнтам «катэгарычны пратэст супраць так званай глыбокай інтэграцыі».

з Расійскай Федэрацыяй, падпісання «дарожных карт», і іншых дзеянняў, якія могуць прывесці да фактычнага палынення Беларусі Расіяй і скасавання дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь».

Таксама яны нагадалі Пуціну і Лукашэнку, што ў беларускага народа хопіць сіл абараніць Незалежнасць і дамагацца вяртання сваіх правоў і свабод.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

СКАЗАНА!

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: «За гэта трэба саджаць у турму без суда і следства»

– Як мне дакладваюць, да гэтага часу ў нас не выкаранена палачна-птушачная сістэма. Гэтым грашаць практычна ўсе: міліцыя, мытныя органы, падатковая інспекцыя, пажарная служба, санстанцыя і іншыя. Даходзіць да таго, што кіраўніцтва з супрацоўнікаў патрабуе прынесці не менш як тры-пяць пратаколаў аб правапарушэннях за дзень, калі не – застануцца без праёмі. Недапушчальна. За гэта трэба саджаць у турму без суда і следства. У адваротным выпадку мы не выкаранім гэту праблему, будзе балбатня.

(Падчас учарашняй нарады на пытаньнях прымянення мер адміністрацыйнай адказнасці.)

ПЕРАСЛЕД

Складаюць пратакты...

На ўдзельнікаў акцый пратэсту супраць падпісання інтэграцыйных дакументаў з Расіяй, якія адбыліся ў Мінску 7 і 8 снежня, пачалі складаць пратаколы аб адміністрацыйных правапарушэннях.

Паводле звестак праваабаронцаў, учора ў РУУС Маскоўскага і Ленінскага раёнаў было выклікана больш за 20 удзельнікаў акцыі.

І гэта ў той час, калі учора беларускі кіраўнік паведаміў, што за дзесці гадоў колькасьці адміністрацыйных правапарушэнняў павялічылася амаль у два разы. Пры гэтым толькі за няпоўныя пяць гадоў зарэгістравана 16 мільёнаў адміністрацыйных парушэнняў.

Віктар ШПАК.

ПАД ГРАДУСАМ

Да +10

Сёння днём чакаецца +3...+9°C, а ў сераду без ападкаў і +3...+10°C.

19 снежня, у чацвер, таксама пераважна без ападкаў. Днём +1...+6°C.

20 снежня, у пятніцу, толькі днём месцамі па захадзе краіны дождж і мокры снег. Днём -2...+4°C, у паўднёва-заходніх раёнах краіны да +7°C.

МАХЛЯРСТВА!

Скот не прыйшоў

46-гадовая мінчанка стала ахвярай знаёмства ў інтэрнэце.

У сацыяльных сетках адзінокая жанчына пазнаёмілася з мужчынам, які прадставіўся амерыканскім бізнесменам. Скотам Морысам, паведамляе прэс-служба МУС Беларусі.

Віртуальны суразмоўца распавёў жанчынне, што хоча адкрыць і зарэгістраваць на яе нейкі фонд, што дазволіла б ёй атрымаваць дадатковы прыбытак. Аднак для афармлення дакументаў спачатку неабходна пераслаць яму 500 долараў, што і было зроблена.

Пасля гэтага з жанчынай звязаліся нібыта адвакат бізнесмена, які запэўніў, што ўсё прайшло добра, і напрасіў яшчэ амаль 3 тысячы долараў для адкрыцця рахунку ў банку і афармлення карткі. Пасля таго як мінчанка аддала грошы, а новыя знаёмыя перасталі выходзіць на сувязь, пацярпелая звярнулася ў міліцыю.

Праваахоўнікі ўстанавілі, што грошы былі пераведзены ў Аўстрыю. Скот, натуральна, так і не з'явіўся.

Сяргей НІКАНОРАЎ.

АНОНС

Увелічэнне пособій для жанчын за рождэнне дзяцей з разніцай в 3–4 года: цэлесообразна ли?

Как эксперты и обычные граждане оценивают такую меру по стимулированию рождаемости в стране? (Блиц-интервью на 2-й стр.)

БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОСТЬ

...Чтобы в 600 библиотеках была «Народная Воля»

Продолжается благотворительная акция по сбору средств для того, чтобы 600 публичных библиотек имели возможность в первой половине 2020 года получить «Народную Волю».

Большой список благотворителей был напечатан в 97-м номере газеты. И вот фамилии очередной группы людей, которые откликнулись на просьбу редакции.

Моисеенко Андрей
Иванович
Корза Мария
Станиславовна
Горошко Н.И.
Зверуг Владимир
Степанович
Трухан Анна Николаевна
Сасс Виктор Павлович
Герасименко А.В.
Шеметовцев А.А.
Каспер Тамара Ивановна
Старовойтова Светлана
Никитенко Наталья

Владимировна
Шиманский Иван
Иосифович
Шевчук Николай
Александрович
Танкевич А.К.
Кобякова Л.П.
Шалпыка Е.
Смольская Галина
Михайловна
Мархвида В.Г.
Наумчик Иосиф Адамович
Кутлянская Стефания
Мартысюк Олег
Григорьевич

Большое спасибо Вам, дорогие друзья!

Напоминаем: реквизиты для перечисления денег (про-извольным платежом с отметкой «Подписка для библиотек») прежние:

220030 г.Минск, ул.Энгельса, 34а

УНП 100961759

Банковские реквизиты:

Р/с BY08 PJCB 3012 0065 3510 0000 0933

в «Приорбанке» ОАО, ЦБУ 113

ВІС: PJCBVBY2X

Одновременно хотим сказать: выражая искреннюю благодарность всем благотворителям, редакция газеты «Народная Воля» всегда готова наладить с Вами самые тесные отношения. Рады будем видеть Вас в нашем офисе по адресу: Минск, ул.Энгельса, 34а. Контактный телефон: 8-017-328-68-71.

СКАНДАЛ

Следующий пошел...

Главный режиссер Большого театра может сильно «загреметь» за фальшивый больничный лист

Михаил Панджавидзе уволен за прогулы, он покидает свой пост, уезжает из Минска. С большим скандалом, потому что подогрывает ситуацию своими демонстративными резкими высказываниями в социальных сетях.

В конце прошлой недели он написал: «Получил уведомление об увольнении за прогулы. Подстава в чистом виде. Без отпусков, без выходного пособия, накануне Нового года. Пока на больничном, не увольняют, но как только выйду – сразу уволят. Вот и всё, что я зарабатываю за десять лет работы. Уезжаю, с чем приехал, только с геморроем... Как это комментировать лапидарно, но цензурно – пока не знаю. Но скоро узнаю и напишу. И гораздо больше и информативнее, чем ожидают от меня в руководстве театра».

И шквал сочувствия опальному мастеру не заставил себя ждать.

А вчера стало известно, что один из больничных листов, который главный режиссер предоставил в дирекцию, оказался поддельным

документом. То бишь фальшивкой. Театр и медучреждение даже направили соответствующее письмо в УВД Центрального района Минска, чтобы они дали соответствующую правовую оценку действиям Михаила Панджавидзе. Так что творческий скандал плавно перерастает чуть ли не в уголовный.

Не могу представить пока, во

что выльется противостояние между бывшим главным режиссером и Большим театром Беларуси, но то, что мы прославимся «до самых до окраин», – это уж наверняка. Поток проклятий и стенаний теперь не остановить. Почему-то некоторые считают, что требовать дисциплины от творческого работника – это настоящий «своков». Хочу огорчить

поборников беспредельного либерализма. Например, капиталисты увольняют, даже если ты просто опоздал на репетицию. Спросите, например, оперных див Марию Гулегину или Оксану Волкову – тех, кто работает на мировых сценах. Или штрафуют нарушителей на такие значительные суммы, что отбивают все мысли о «свободе творчества». Потому что, если ты в штате, подписал контракт, будь любезен железно подчиняться расписанию.

Конечно, Михаил Александрович будет защищаться сейчас, как раненый лев, – он человек очень эмоциональный. А если еще захочет осуществить свое обещание рассказать «всю-всю правду» о дирекции... Небо на землю, конечно, не упал, но предвижу в таком случае большую – и, конечно, не нужную театру – суматоху. И пойдет стенка на стенку.

К чему это приведет? Совершенно ни к чему. Государственное учреждение Большой театр Беларуси оста-

нется незблемым, как скала. О, сколько было тех, кто, уходя, пред-рекал ему распад и полную гибель. И напрасно. Театр процветает. Потому что он нужен людям.

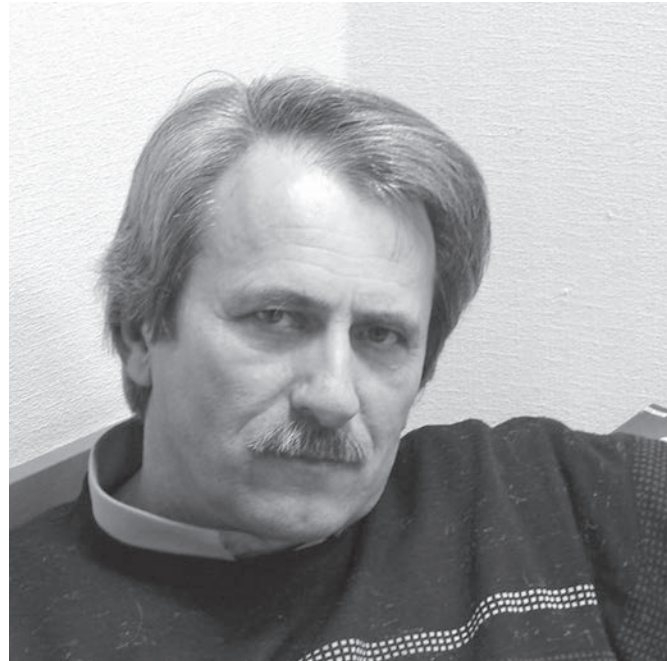
Но все, кто знаком с Михаилом Панджавидзе, знают жесткий нрав бывшего главного режиссера, его резкость, переходящую иногда в... Хотя не будем усугублять. Все-таки спектакли, которые ставил Панджавидзе, – «Набукко», «Тоска», «Турандот», «Седая легенда», «Паяцы», «Макбет» – это очень серьезные работы. Михаил Панджавидзе – талантливый человек. Но амбициозный, горделивый. С новой командой, ставшей с недавних пор у руля Большого театра, работать, похоже, не захотел. Даже на пресс-конференции перестал приходить. Как выясняется, совсем не из-за болезни. Вернее болезнь эта называется горькая обида. Страшный диагноз для творческой личности. Но боленность на него не дают, что правда, то правда.

Елена МОЛОЧКО.

СУДЬБОНОСНАЯ ТЕМА

Леонтий ЗДАНЕВИЧ,
депутат Верховного Совета Республики Беларусь 12-го созыва,
член Конституционной комиссии 1994 года, архитектор

О чем молчат колокола

Осеннее обострение политической обстановки в Европе перешло в зимнее, и всё более жестко формирующаяся ось противостояния Россия – Запад не может не беспокоить здравомыслящих людей.

Особенно острое напряжение ощущается у нас, в Беларуси. Звучит это на первый взгляд парадоксально, ибо наша страна не является «горячей точкой» да и на особую роль в геополитике не претендует. Так в чем же дело?

Целый ряд неудач во внешней политике и очевидные проблемы внутри страны, а также юридический тупик оставляют «самодержцу» России немного шансов на мало-мальски пристойную форму пролонгации властных полномочий. И это, как мне кажется, очень сильно подталкивает его к тому, чтобы предъявить «разогретому» электорату очередной имперский «успех».

И жертва, считай, уже определена. Это Беларусь.

Высказывания многих политических стратегов на всевозможных ток-шоу российского ТВ и в интернете шокируют откровенностью и наглостью. Они за нас уже всё решили!

Наше беспокойство основывается не только на понимании возможных трагических последствий союзнической роли Беларуси, которой предписано стать передовой линией фронта воюющей страны (благо-

даря яркому высказыванию одного известного человека о чужих войнах, полагаю, многие задумались на эту тему). Больше всего беспокоит то, что мы, граждане Беларуси, отстранены от судьбоносных политических процессов, определяющих наше будущее, которые, к сожалению, могут стать необратимыми!

Именно желание посоветоваться с обществом и поделиться своими надеждами побудило меня взяться за перо.

Для начала попытаемся проанализировать реалии сегодняшнего дня, или объективные факторы влияния.

ПЕРВОЕ. Весь мир устал от агрессивных действий России (Молдова, Грузия, Украина...). Наглость и воинственность главных пропагандистов Путина достигла такой омерзительной формы (особенно антиукраинская тема), что уже как минимум настораживают умеренных приверженцев «русского мира».

ВТОРОЕ. С другой стороны, имиджу Соединенных Штатов как оплота демократии нанесен серьезный урон грубой и циничной политикой их предыдущих правителей, опозорившихся в Ливии, Ираке, Югославии...

ТРЕТЬЕ. Непоследовательная, невыразительная политика крупнейших государств Европы, балансирующих между провозглашенными принципами демократии, союзническими обязательствами и банальными

ми интересами бизнеса (глобальные потери от «южного потока» беженцев пытаются компенсировать «Северным потоком»). Разве не похоже молчаливое поприще Будапештского меморандума на пакты имперских держав Европы в конце 1930-х годов XX века?!

Эти три основных, на мой взгляд, фактора, определяющих политическую ситуацию в центре Европы, являются общеизвестными и поэтому дают надежду на правильное и своевременное их переосмысление политическими силами, способными предотвратить катастрофу.

И наконец четвертый и главный для нас фактор.

«Рэспубліка Беларусь – унітарная дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава».

Рэспубліка Беларусь валодае яршэнствам і паўнамоцтвам у сваёй тэрыторыі, самастойна ажыццяўляе ўнутраную і знешнюю палітыку.

Рэспубліка Беларусь абараняе сваю незалежнасць і тэрытарыяльную цэласнасць, канстытуцыйны лад, забяспечвае законнасць і правапарадак».

Я привел содержание ст.1 действующей Конституции Республики Беларусь. Знает ли об этой статье Путин? Помнит ли о ней Лукашенко? Изменить эти нормы может только народ Беларуси. Любое другое действие, противоречащее Конституции, – преступление!

Уверен, что те, кому надо, в Москве об этом знают и, можете не сомневаться, готовят нам... референдум. Осведомленные о достигнутой «совершенства» избирательно-выборной системе в нашей стране (парламентские выборы как никогда ярко продемонстрировали это) абсолютно уверены в успехе. Западные же политики-аналитики в очередной раз показали беспомощность постичь всю простоту механизма выборов (голосования) по-нашему. Их рассуждения о недостаточности демократичности избирательно-го процесса на последних выборах вызывают смех. В их цивилизованных головах не укладывается, что коли-

чество участвующих и проголосовавших «как следует» можно просто «нарисовать»...

У меня нет ни малейшего сомнения в том, что честно проведенный плебисцит подтвердит желание белорусов жить в своем доме. И, конечно, при наличии доброй воли у нашего «гаранта» всё так и будет, но выдержит ли он давление «старшего брата»?

Свобода еще никому не давалась просто так. Нам придется за нее побороться! Мы должны, обязаны добиться справедливости и прозрачности всего голосовального процесса и абсолютно честно подсчета голосов. Мы должны четко дать понять нашей власти, мировому сообществу (в том числе России), что мы, народ Беларуси, не желаем быть объектом манипуляций любых политических игроков. Но это тема отдельного разговора.

А теперь о самом главном. Национальная идея, которую так долго искала нынешняя власть и пока не нашла, сама постучалась в дверь. Мы начинаем понимать ценность нашей национальной идентичности, мы понимаем, что наша государственность стоит на фундаменте богатейшей, но драматичной истории, мы наконец осознаем, что пора научиться жить по средствам, избегая какой-либо наркотической зависимости, и что нужно срочно провести экономические реформы, суть которых в создании наилучших условий для реализации творческой инициативы собственных граждан. И здесь пришло время привести еще одну цитату, на этот раз повторить ст.18 действующей Конституции РБ:

«Рэспубліка Беларусь у сваёй знешняй палітыцы зыходзіць з прынцыпаў роўнасці дзяржаў, непрымянення сілы або пагрозы сілы, непарушнасці межаў, мірнага ўрэгулявання спрэчак, неўмяшання ва ўнутраныя справы і іншых агульнапрызнаных прынцыпаў і нормаў міжнароднага права».

Рэспубліка Беларусь ставіць за мэту зрабіць сваю тэрыторыю бяз'ядзернай зонай, а дзяржаву – нейтральнай».

Прошло более четверти века со дня принятия первой Конституции Республики Беларусь Верховным Советом 12-го созыва, а актуальность и мудрость принципов, заложенных в ней, становятся, как никогда, очевидными. Только в нейтральном статусе, опираясь на нормы международного права, мы можем реализовать идею процветающего и демократического государства, общества! Нет ничего глупее, чем статья (о чем я говорил выше) «кулаком» в противостоянии Востока и Запада, особенно в связи с событиями в Украине. Не менее глупо участвовать в каких-либо играх, направленных против интересов в первую очередь безопасности России – крупнейшей по территории и амбициозной по политическим устремлениям, с которой мы тесно связаны не только экономически. Мы сможем сосредоточиться на собственных проблемах и исключим в оценке действующей власти столь спекулятивный и вечно спасительный фактор внешнего влияния. С нами будет заинтересован сотрудничать весь мир, потому что нас перестанут бояться, будут больше доверять, ибо у нейтральности есть синоним: **стабильность!**

Мы вместе с другими странами-соседями (а я уверен, что они к нам подключатся) создадим существенный элемент Балтийско-Черноморского пояса стабильности, и это, на мой взгляд, принесет огромную пользу России, где, я на это очень надеюсь, поймут, что средневековый метод укрепления империи посредством расширения территории – не единственный, а есть другие, более эффективные для XXI века методы утверждения собственных амбиций.

Да, возможно, придется пожить какое-то время без «котлет», но и «мух» есть мы не станем, будем есть свою доморощенную бульбу. Потенциал Беларуси и ее граждан огромен, я хорошо это знаю. Но это уже другая тема...

У нас есть выбор, и мы его сделаем!

ІНІЦЫЯТЫВА

Ушанаваць месца масавых расстрэлаў!

Ініцыятыўная група гамельчан распачала збор подпісаў за вывучэнне, даследаванне і ўшанаванне месцаў масавых расстрэлаў, здзейсненых НКУС у 1930–1940-х гадах пад Гомелем.

Зварот будзе накіраваны ў Гомельскія абласны і гарадскі выканаўчы камітэты, пракуратуру, упраўленне Следчага камітэта, упраўленне Камітэта дзяржаўнай бяспекі па Гомельскай вобласці. У склад ініцыятыўнай групы ўваходзяць журналісты, гісторыкі, музыканты, грамадска-палітычныя актывісты.

БЛИЦ

Как пояснила министр труда и соцзащиты **Ирина Костевич**, в Беларуси планируется увеличить пособие для женщин за рождение детей с разницей в 3–4 года. Это связано с тем, что если раньше белоруски рожали в среднем с 20 до 40 лет, то у современных мам этот срок сократился на 10 лет – с 30 до 40. «Когда семьи говорят, что не планируют ранее 29 лет иметь первого ребенка, это указывает на то, что мы должны перестроить свои меры поддержки», – отметила она.

Как эксперты и обычные граждане оценивают такую меру по стимулированию рождаемости в стране?

Увеличение пособий для женщин за рождение детей с разницей в 3–4 года: целесообразно ли?

Лев ЛЬВОВСКИЙ,
старший научный сотрудник
Белорусского экономического
исследовательско-образовательного
центра (BEROC):

– Я сомневался, что такая инициатива поможет.

Данная мера – часть общего дискурса о том, что сегодня люди не заводят детей потому, что у них не хватает денег. На самом деле среди менее обеспеченных слоев белорусского общества с рождаемостью не так всё плохо. Например, на селе рожают гораздо больше, чем в городах.

Сейчас основная причина того, что женщины стали меньше рожать (особенно в городах), – это конфликт между карьерой и материнством. Соответственно, надо полностью менять парадигму помощи государства и облегчать именно временные затраты родителей. Построить ясли для детей с одного-двух лет, создать более гибкое законодательство в сфере труда (чтобы было проще совмещать), сделать нормальные законы, чтобы отцы могли (и были мотивированы) уходить в декрет на часть срока. Надо популяризировать идею о том, что дети не помеха карьере и что современные успешные работающие женщины могут спокойно совмещать этот статус с материнством.

В развитых европейских странах смогли создать очень гибкую систему поддержки семьи, которая позволяет женщине не отказываться от карьеры, самореализации после рождения детей. И там (например, в Швеции) после демографического провала коэффициент рождаемости сейчас составляет 1,9–2. Это не достигает уровня воспроизводимости населения, но вплотную к нему приближается.

Александр СОСНОВ,
экс-министр труда и соцзащиты:

– Думаю, вряд ли это поможет. К сожалению, мировая тенденция такова, что женщины стали меньше рожать...

Ирина АЛЬХОВКА,
председатель правления
международного общественного
объединения «Гендерные
перспективы», член национального
совета по гендерной политике при
Совете министров:

– Абсолютно понятно, почему правительство заговорило о такой мере стимулирования рождаемости, и целесообразность в этом есть. Сейчас график родов смещается: женщины позже выходят замуж, позже рожают, и зачастую до вторых детей в семьях просто не доходит. Поэтому, конечно, стимулировать экономически – это правильно. Тем более что на это время женщины исключаются из карьеры, рынка труда, доход семьи падает, женщина идет на большие риски...

Но мне кажется, проблему надо решать комплексно, и в этой связи не совсем понятно, почему отпуск по уходу за ребенком исключен из страхового стажа. Большой вопрос, станут ли рожать женщины с разницей в 3–4 года, если им увеличат пособие, но не засчитают эти годы в страховой стаж, от

которого зависит размер пенсии. Мне кажется, надо думать о комплексных мерах, а не точечных...

Сергей ЧАЛЫЙ,
экономист:

– На мой взгляд, все эти меры не помогут кардинально решить проблему рождаемости. Потому что на самом деле сейчас в детородном возрасте находятся женщины, которые были рождены в период демографического провала – в начале и середине 1990-х годов. То есть детей рождаться будет меньше. На мой взгляд, превалируют эти факторы, а не другие. Ни семейный капитал, ни существенное увеличение единовременного пособия по рождению ребенка сильно не повлияли на увеличение рождаемости в стране...

Леонид ПУТЫРСКИЙ,
доктор медицинских наук, профессор,
врач-маммолог:

– Если что-то дают – это хорошо, плохо, когда отбирают... Ну а если серьезно, мне кажется, что предложение поощрять мам за рождение ребенка – хорошее. В Польше, например, на каждого ребенка до 18 лет ежемесячно государство платит 100 евро, в Литве – 60 евро.

Вопрос в том, какой будет эта доплата. Женщина сама будет решать, рожать ей или нет второго, третьего ребенка, покроет ли это пособие риски, связанные с тем, что ей придется делать перерыв в карьере.

Екатерина КОВАЛЬ,
26 лет, юрист, временно не работает
по причине декретного отпуска:

– Мне кажется, наших женщин государство разбаловало. Три года декретного отпуска! В каких странах мира есть такая роскошь?! Наши бабушки через пару месяцев после рождения ребенка выходили на работу, мамы сидели в декрете год. А сегодня три года! И все равно рожать не хотят. Думаю, потому, что на желание иметь детей влияют и другие факторы: где в семье любовь и достаток – там и будут дети. А все эти искусственные стимулирования – это только мотивация для рождения детей в асоциальных семьях, чтобы несколько лет пожить на детское пособие.

Создайте условия, чтобы те, кто хочет работать, имели возможность реализовать себя и достойно зарабатывать, тогда и женщины будут рожать, и умная, думающая молодежь не будет уезжать из страны.

Александра ЛОБЗОВА,
корректор:

– Когда я прочитала об этой инициативе, с языка сорвалось: начинаем рожать на время, скоро будем и на расстойние! Как тут не вспомнить анекдот про председателя колхоза, который предлагал в целях борьбы с падежом скота выкрашивать стены коровника в разные цвета, а когда все коровы сошли, сокрушался: «Ну вот! А у меня еще столько интересных задумок!..»

Мария ЗИСМОНТ.

АКЦЫЯ

«Разлічваем на адэкватнасць гарадскога кіраўніцтва»

Сёння прадстаўнікі арганізацыйнага камітэта «Абароні незалежнасць» **Павел Севярынец і Мікалай Казлоў** мусяць перадаць у Мінгарвыканкам апавяшчэнне аб правядзенні акцый у падтрымку суверэнітэту Рэспублікі Беларусь 20 і 21 снежня на Кастрычніцкай плошчы.

«Нагадаем, што абарона суверэнітэту РБ – канстытуцыйны абавязак беларускага народа. Разлічваем на адэкватнасць гарадскога кіраўніцтва, якое абавязана спрыяць захаванню міру і парадку на вуліцах горада», – гаворыцца ў заяўцы.

– Что за форма звароту да ўлад – апавяшчэнне? – звярнуліся мы да Мікалая Казлова.

– Формальна ў нас дзейнічае паведамляльны

прынцып правядзення масавых акцый, але па сутнасці ўлады абмяжоўваюць беларусаў у правах, патрабуючы плаціць за паслугі міліцыі, камунальніцкай, медыкаў, а таксама заганыя іх у нейкае вызначанае месца, як у стойла. Таму мы вырашылі падаць заяўку-апавяшчэнне. Акрамя таго, мы не ўкладваліся і ў ааавораны заканадаўствам тэрмін падачы заяўкі – за 15 сутак да правядзення мерапрыемства, – патлумачыў лідар

ДАРЭЧЫ

Альтэрнатыўная акцыя

У той жа час кіраўніку Адміністрацыі прэзідэнта **Ігару Сергееву** быў накіраваны зварот ад імя кіраўнікоў «левапатрыятычных грамадскіх аб'яднанняў» Беларусі, якія ствараюць каардынацыйны савет «Адзіства». Яго аўтары просяць даць дазвол на правядзенне акцый у падтрымку інтэграцыі на Кастрычніцкай плошчы 20 снежня з 12 да 13 гадзін.

Аб'яднанай грамадзянскай партыі.

Мікалай Казлоў адзна-

чае, што ў апавяшчэнні камітэт «Абароні незалежнасць» прапаноўвае такі

АФІЦЫЙНА

3 5 да 10 сутак

Аляксандр Лукашэнка падпісаў закон, якім унесены змяненні ў Закон «Аб прававым становішчы замежных грамадзян і асоб без грамадзянства ў Рэспубліцы Беларусь».

Закон прадуладжвае

павелічэнне з 5 да 10 сутак тэрміну, на працягу якога іншаземцы, якія прыбылі ў Беларусь, абавязаны зарэгістравацца па месцы фактычнага часовага знаходжання. Такое рашэнне прынята для развіцця туры-

стычнай і інвестыцыйнай прывабнасці краіны, спрашчэння дзелавых і прыватных кантактаў.

Таксама законам карэктуюцца падставы адмовы іншаземцу ў выдачы візы для ўезду ў

Беларусь або ва ўездзе ў краіну. Адначасова вызначана механізм атрымання іншаземцамі і іх прадстаўніцамі інфармацыі аб уключэнні ў спіс асоб, уезд якіх у Беларусь забаронены або непажаданы.

КАДРЫ

Аляксандр Лукашэнка прадоўжыў тэрмін службы шасці генерал-маёрам

Ваенная служба звыш гранічнага ўзросту знаходжання на гэтай службе прадоўжана генерал-маёрам Геннадзі Ляпешку (да снежня 2024 года), Ігару Печаню

(да мая 2025 года), Віктару Лісоўскаму (да кастрычніка 2025 года).
Генерал-маёрам міліцыі Аляксандру Барсукову і Мікалаю Мельчанку

служба ў органах унутраных спраў прадоўжана да красавіка і жніўня 2025 года адпаведна. Служба ў Дзяржаўным камітэце судовых экспертаў звыш

гранічнага ўзросту знаходжання на гэтай службе генерал-маёра юстыцыі Сяргея Яўменкі прадоўжана да сакавіка 2023 года.

АСОБА

Гэнік ЛОЙКА: «Помнік Касцюшку я вылепіў на табурэтцы»

Францішак Скарына ў Кішынёве, Тадэвуш Касцюшка ў Марачоўшчыне, Алесь Адамовіч у Глушы... Гэтыя адлітыя ў бронзе героі розных эпох пазначаны пячаткай аднаго майстра – Гэніка ЛОЙКА. Сябра мастацкай суполкі «Пагоня», ён носіць бел-чырвона-белую стужку на галаве і гатовы бараніць свае нацыянальныя правы хоць у чыноўніцкіх кабінетах, хоць на Плошчы. Сёння скульптар – госьць «Народнай Волі».

– Гэнік, за паўтара года паставіўшы тры помнікі славы беларусам, ты адчуваеш сябе запатрабаваным скульптарам у гэтай краіне?

– А я заўжды быў запатрабаваны, нават калі рабіў керамічныя медалі. Хоць, прызнацца, пасля Тэатральна-мастацкага інстытута я не адчуваў сябе скульптарам. Я не ўяўляў сабе, як пайду працаваць, скажам, на мастацкі камбінат і буду змагацца з калегамі за дзяржаўныя заказы. Таму пайшоў у педагогіку. Выкладаў у сваім родным Парнаце – Рэспубліканскай школе выяўленчага мастацтва, у сталічнай СШ №185. Захапіўся керамікай, зрабіў медалі з выявамі Францішка Багушэвіча, Адама Міцкевіча, Яна Чачота, Янкі Купалы, Максіма Багдановіча, Язэпа Лёсіка, Ларысы Геніюш...

– Керамічны медаль і помнік у поўны рост – гэта зусім розныя рэчы. Хто табе прапанаваў зрабіць Касцюшку для Марачоўшчыны?

– Я лічу галоўным аўтарам гэтага помніка Леба Лабадзенку, які ўсё так умела арганізаваў. Справа ў тым, што ў мяне ўжо быў гатовы эскіз. Перад гэтым Кансерватыўна-Хрысціянская партыя – БНФ папрасіла мяне зрабіць эскіз помніка Касцюшку для Швейцарыі, дзе ён пахаваны. Маёй жа, яны звярнуліся да аднаго скульптара, але той загнуў такую цану!.. Ну, я зрабіў, адаслаў і раптам чую па радзі, што помнік для Швейцарыі робіць іншы скульптар. Я асабліва і не перажываў – хай робіць! І тут раптам спатрэбіўся помнік і для Марачоўшчыны. А ў мяне ён амаль гатовы.

– Я чытаў, што Касцюшку адлівалі ажно ва Украіне. Чаму?

– Бо там танней, прымчым значна. Пасля «ленінападу» ва Украіне, калі і пастаментаў былі зняты ўсе помнікі савецкім правядарам, там пана на бронзу ўпала, і мы гэтым скарысталіся.

– Помнік у Марачоўшчыне ўсталёўваўся на народныя грошы, сабраныя тым жа Лабадзенкам. А Скарына ў Кішынёве, наколькі я разумею, – дзяржаўны заказ. Як сёння аплачваюцца дзяржаўныя заказы?

– У Кішынёве адкрываўся новы будынак амбасады Беларусі, там усё было з размахам. У палажэнні аб конкурсе, які раздалі скульптарам, значылася сума 150.000 рублёў. Калі стала вядома, што перамог мой праект, я ледзь не ашалеў ад радасці! Мы з жонкай вырашылі, што нарэшце зможам пабудаваць сабе дом. Але радаваліся мы нядоўга. Прыходжу

ў Міністэрства культуры, а там мне кажуць: памылка выйшла, лішні нуль прыпісалі. Сума мае быць 15.000 рублёў. Палову з гэтага пералічылі на ліцэйны завод, палову аддалі мне.

– Гэтымі днямі ў інтэрнэце на сайце svaje.by ідзе галасаванне за праекты помнікаў Слуцкаму паўстанню. Дарэчы, твой праект карыстаецца папулярнасцю.

– Дзякуй усім, хто прагаласаваў за мяне! А яшчэ мне хочацца паставіць у Рагачове Гервасія Выліваха – гэта будзе першы ў Беларусі помнік літаратурнаму герою. А ў Гудзевічах на Мастоўшчыне перад знакамітым музеем – помнік яго заснавальніку Алесю Белакозу. Гіпсавая копія ўжо стаіць у музеі, застаецца перавесці яе ў больш трывалы матэрыял.

– Ведаю, што ў цябе трое дзяцей. Хто з іх следам за бацькам пайшоў па цяжкім шляху мастака?

– Дачка Кіра, цяпер яна вучыцца на аддзяленні графікі Акадэміі мастацтваў, займаецца і жывапісам. Старэйшы сын Яраш адвучыўся ў Коласаўскім ліцэі, цяпер займаецца інфармацыйнымі тэхналогіямі ў Польшчы. Малодшы сын Любарт – студэнт 2-га курса Тэхналагічнага ўніверсітэта, таксама камп'ютаршчык.

– Жонка твая Алена Каравай – таксама ж мастак, кніжкі ў яе аздабленыя прыемна ўзяты ў рукі. Тры мастакі ў хаце як ужываюцца?

– Ужываемся. Летась мы з жонкай адзначылі срэбнае вяшчелле – у рэстаране «Сябры», які я, дарэчы, афармляў. Сабраліся толькі сям'ёй – дзеці і мы.

– Неўзабаве адбудзецца чарговы з'езд Саюза мастакоў, дзе будзе пераабрана кіраўніцтва арганізацыі. А ў цябе няма планаў стаць старшынёй саюза?

– Не, і ніколі не было. Кіраваць – гэта асаблівы талент. Рэдка супадае талент мастака і талент кіраўніка, што мае месца ў выпадку з Рыгорам Сіцінцам. Як старшыня нашага саюза ён мне падабаецца. Праўда, мне ад саюза практычна нічога не трэба.

– Майстэрню, здаецца, ты так і не атрымаў?

– А навошта яна мне? Я прывык медалі рабіць дзе прыйдзецца. Помнік Касцюшку дома на табурэтцы вылепіў! Я ўсё жыццё пражыў без майстэрні. Мне часам на кефір не хапала грошай, а каб яшчэ майстэрню аплачваць...

– Жонка не папракала, што мала зарабляеш?

– Бывала рознае. 14 гадоў

Гэнік Лойка выступае на адкрыцці помніка Тадэвушу Касцюшку.

я адпрацаваў у школе, год у мастацкім вучылішчы, потым перайшоў у «Белрэстаўрацыю». А пасля стаў беспрацоўным. І вось тады жонка сказала: мужчына павінен зарабляць! А дзе? Доўга я шукаў працу і нарэшце знайшоў у інтэрнэце абвешчаны ў майстэрню скульптара Андрэя Асташова ў Астравіцкім гарадскім патрабуюцца работнікі. У Асташова вельмі шмат заказаў у жанры дэкаратыўнай скульптуры, нас, памочнікаў, пяцёра, і мы ледзь спраўляемся: адліваем фігуры з воску, падчышчаем дэфекты, здаём у ліцейку, потым

бронзу шліфуюм, таніруем і на камень садзім.

– А табе не крыўдна працаваць фактычна падмайстрам у 57 гадоў?

– Абсалютна не крыўдна. Я заняты любімай працай. Я ў Асташова не прыгонны, маю магчымасць і нечым сваім пры патрэбе заняцца. Скарыну і Адамовіча па вечарах рабіў у Астравіцкім гарадку. І Гедыміна для Ліды. Праўда, мой праект атрымаўся не для плошчы, але ён вельмі спадабаўся прадпрымальніку, які трымае каля Лідскага замка кавярню. Хочам там усталяваць.

І Якуба Коласа для Стоўбцаў я паспрабаваў нядоўга зрабіць, заняў другое месца. А перамог у конкурсе Іван Міско. Хоць сваякам Коласа спадабаўся і мой варыянт, яны прапаноўваюць усталяваць яго ў Пінску.

– Дык гэтым найперш і трэба займацца! А не шліфоўкай дэкаратыўных статуэтак у чужой майстэрні.

– Каб жа не клопат пра хлеб надзеянні... Але і статуткі патрэбны, не толькі велічныя помнікі. Помню, як у свой час праходзіў конкурс на помнік Скарыну ў Мінску. Паглядзеў я выставу праектаў, і падалося мне, быццам гэта ўсё Леніны, адно што замест лысін – берэты. Так прывычаныя былі нашы скульптары да стварэння гэтак званай Ленініяны...

– «Няма таго, што раней было...» Але чаму за 28 гадоў існавання беларускай дзяржавы ў нас так і не ўзнікла сваёй скульптурнай школы? Што сёння лянцё маладыя? Бабра для Бабруйска, жарабя для Зэльвы, карову для Мінска, агурок для Шклова...

– Што зробіш – такі цяпер дзяржаўны заказ. Пераважаю безасабовы, па-за нацыянальнай гісторыі. У раённых гарадах

мясцовыя ўлады бяцца паставіць помнік якому-небудзь не таму герою...

– На нашых вачах губіцца нацыянальная школа – на гэта «Народная Воля» звяртае ўвагу ледзь не ў кожным нумары. Як абараніць школу? Падзяліся сваім досведам змагання?

– Калі мае дзеці вучыліся ў мінскай гімназіі №4, я хадзіў туды, як на працу. Іншыя бацькі столькі вольнага часу не мелі, я не мог іх згуртаваць вакол сябе. А гімназія тая далёка не адпавядала статусу беларускамоўнай. Я хадзіў да дырэктара, размаўляў з завучам – нічога не дапамагала. Тады я зладзіў пікет, адзін, не было з кім нават транспарант трымаць. Дык я устаў яго адным канцом у снег, а другі трымаў. Потым мне 5 сутак за той пікет далі...

– Усяго? Якая гуманная наша ўлада...

– Уся бяда ў тым, што беларускамоўны статус нашых школ ні ў якіх юрыдычных дакументах не рэгламентуецца. У Канстытуцыі сказана аб праве грамадзян выбіраць адну з дзвюх дзяржаўных моў. Другія дакументы павінны растлумачыць, што такое «беларускамоўная школа». Але такіх дакументаў няма. Атрымліваецца, што ў нас

ні права, ні абавязак навучаць па-беларуску нідзе не прапісаны! І таму законам становіцца жаданне бацькоў.

– Павінна быць нейкае палажэнне аб беларускамоўных школах?

– Абавязкова! Таму я пайшоў у Міністэрства адукацыі, трапіў на прыём да намесніка міністра. І выклаў яму свой клопат: калі даецца права выбіраць мову навучання, то павінна быць распісана, што такое навучанне на беларускай мове. А чыноўнік адказвае: нідзе не распісана. І дадае: галоўнае, каб нікога не прымушаць... А цяпер я хачу спытацца ў міністра адукацыі Ігара Карпенкі: а хіба не пад прымусам мой сын паступіў у рускамоўны ўніверсітэт? Хіба вы забяспечылі яму магчымасць вучыцца ў беларускамоўным універсітэце? Не забяспечылі. Дык вось, няма ў нас беларускамоўных ВНУ, а хутка не стане і школ. Беларускаямоўныя школы былі пры бальшавіках, былі пры фашыстах, былі ў партызанскіх лясах. А ў незалежнай Беларусі яны хутка могуць знікнуць дарэшты.

– Дык што рабіць у такой сітуацыі грамадству?

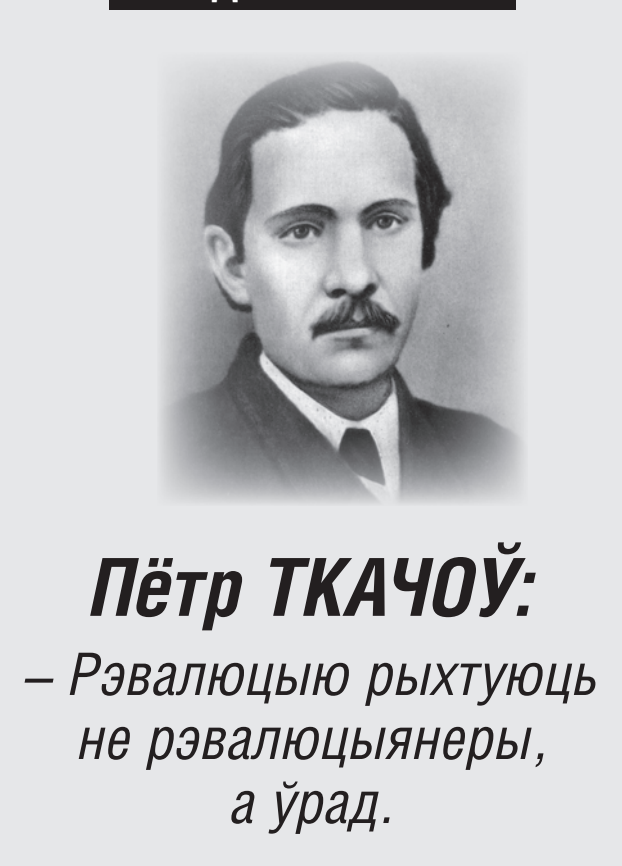
– Выкарыстоўваць дзейнае заканадаўства ў сваіх мэтах. Напрыклад, Закон аб мовах дае мне права не ведаць рускай мовы. Застаецца прымусіць чыноўніка ведаць мову беларускую. Я вырашыў ад любой дзяржаўнай установы атрымліваць дакументы толькі па-беларуску. Так афіцыйна і заяўляю: я не ведаю рускай, дайце мне дакумент па-беларуску. Прышла некая пазва майму сыну з ваенкамата – па-руску, у іх там бланкаў па-беларуску няма. Я пайшоў да ваенкама і кажу: гэта не мае праблемы, мой хлопцёк не адкошвае ад войска, ён гатовы прайсці медкамісію. Ад вас патрэбна толькі пазва па-беларуску. Дык яны цягнулі больш за два гады! Ужо сын паступіў ва ўніверсітэт... І нарэшце прыйшла пазва на беларускай мове.

– Ты заўсёды носіш на галаве бел-чырвона-белую стужку. Гэта твой апазнавальны знак?

– Так, усе ўжо з гэтым звякліся. Калісьці такую ж стужку насіў яшчэ бард Сяргук Сокалаў-Воюш. Потым ён з'ехаў жыць у ЗША, і я застаўся адзін. У пашпарце графы «нацыянальнасць» не стала, то няхай хоць у мяне на ілбе будзе «напісана», што я – беларус.

Міхась СКОБЛА.

МУДРЫЯ СЛОВЫ

Пётр ТКАЧОЎ:

– Рэвалюцыю рыхтуюць не рэвалюцыянеры, а ўрад.

РЭГІЁН

Гродна падпісаў «Пагадненне мэраў»

Мэта пагаднення – змена экалагічнага становішча і барацьба са зменай клімату. Згодна з падпісаным пагадненнем, у бліжэйшыя 10 год горад павінен знізіць выкіды парніковых газаў на 30%.

«Пагадненне мэраў» падпісаў старшыня Гродзенскага гарвыканкама Мечыслаў Гой.

Праект «Пагадненне мэраў» з'яўляецца міжнародным, у ім задзейнічана каля 10 тысяч гарадоў свету. Частку фінансавых затрат на яго выкананне бярэ на сябе Еўрапейскі Саюз.

Праца над праектам пачнецца з аналізу экалагічнай сітуацыі. Найперш будзе вызначана, якія выкіды парніковых газаў утвараюцца ў адным базавым годзе. У далейшым працу маюць намер скіраваць на распрацоўку мерапрыемстваў, якія будуць спрыяць скарачэнню выкіды, да 2030 года. Планаецца, што дапамогу ў гэтых работах будуць аказваць адмыслоўцы з Еўропы.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

ЧУЛІ?

Пазычылі ў Кітая каля 500 мільёнаў долараў

У Шанхаі паміж Рэспублікай Беларусь (у асобе Міністэрства фінансаў) і Шанхайскім філіялам Банка развіцця Кітая падпісана Пагадненне аб прадастаўленні тэрміновага крэдыту на 3,5 млрд кітайскіх юаняў (каля 500 млн долараў).

Ад імя Беларусі пагадненне падпісаў міністр фінансаў Максім Ермаловіч.

У Мінфіне падкрэсліваюць, што крэдыт не звязаны з рэалізацыяй якога-небудзь праекта і можа быць накіраваны на агульныя мэты, у тым ліку на пагадненне і абслугоўванне дзяржаўнага доўгу, падтрыманне золатавалютных рэзерваў, а таксама на садзейнічанне развіццю двухбаковага гандлю паміж Беларуссю і Кітаем.

СЕНСАЦЫЯ!

Былы спецназавец: «Я ўдзельнічаў у забойстве Захаранкі і Ганчара...»

На ютуб-канале нямецкага СМІ «Дойчэ Веле» з'явілася відэаінтэрв'ю з былым байцом

спецыяльнага атрада хуткага рэагавання Юрыем Гараўскім, у якім ён прызнаецца, што ўдзельнічаў у забойстве Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара і Анатоля Красоўскага.

Гараўскі кажа, што даўно збіраўся «скінуць камень з душы». У фільме ён дэманструе паседчанне асацыяцыі ветэранаў Унутраных войскаў.

Ён паказвае ў відэа спіс усіх людзей, якія ўдзельнічалі ў спецоперацыі па ліквідацыі Захаранкі, Ганчара і Красоўскага.

КАЛОНКА
АЛЕСЯ НЯЎЕСЯХоць час
збірацца ў іншы
свет, але завёў
каханку дзед...

У Чачэрскім раёне 73-гадовы пенсіянер меў сужыцельку-суседку, якая згоды на шлюб не давала. Калі аднойчы ўвечары дзед не заспеў палібоўніцу дома, ад рэўнасці ён падпаліў кавалак кардону і закінуў на веранду. Прыбегла гаспадыня і здолела патушыць пажар. Заадно з ног да галавы абліла вадою падпальшчыка. Суд прыгаварыў раўніўца да двух гадоў абмежавання волі без накіравання ў папраўчую ўстанову.

Стары – смецц, канешне, рэдкі, Хоць звекаваў ужо, лічы. Неўтаймаваны, у адведкі Хадзіў ён да ўдавы-суседкі, Прычым часцей за ўсё ўначы. Але й таго бывала мала... Адзначыць варта, што яна Адлуп старому не давала, Туліла ўсё-ткі да сцягна, Каб дзед свае пацешыў мошчы, Хоць ёй самой не дужа ўсмак. Давала згodu на любошчы, Бо на бязрыб'і рыба й рак. Стары звяртаўся да суседкі: – Пара схадзіць у сельсавет, Дзе выдаюць пра шлюб даведкі... І чуў ён:

– Адчэпіся, дзед!
Каб быў на грошы ты багаты,
На шыю села б і сама.
Ды, апрача замшэлай хаты,
Ніякай спадчыны няма.
Дый з кожным днём драхлее цела,
Ты скоро ўляжашся ў труну.
І як бы потым ні хацела,
Хаўтуры я не пацятну.
Таму не дакучай
І шлюбом

Ты не дуры мя галавы,
Не называю ніколі любым,
Аднак «тапчы», пакуль жывы...
І абрабляў бы ён «дзялянку»,
Спатольваючы свой імпат,
Калі б панадну каханку
Не раўнаваў задужа дзед.
Хадзі каханка гаварыла:
Сапернікаў няма ані,
Вакол аматары «чарніла»
Або, як ён, гнілыя пні.
Ды дзед не верыў ёй, вядома...
Аднойчы завітаў стары
І не заспеў каханку дома –
Няма ні ў хаце, ні ў двары,
Замок начэплены на дзверы.
Раўнівец вылаўся ў сьлёзы:
– Цяпер зусім не маю веры!
Напэўна, «топчуч» кавалеры,
Бо не адзін, а многа іх!
Блудніца, васьм табе адпалата:
Як полымя ў маёй душы,
Няхай твая палае хаца –
Яе слязямі загатушы!
Клубок агню, нібы камета,
Увесь ўзвіўся сапраўды...
Хоць дзіўна гэта,
Ды кабета

Як бач прымчалася туды
І стала заліваць вадою
Агонь, што ўжо лізаў сцяну,
І размінулася з бядою –
З пажарам выйграла вайну,
І не згарэла ўсё-ткі хаца.
А дзед, змахнуўшы пот на лбе,
Сказаў каханцы вінавата:
– За здраду помсціў я табе...
– Ты не баішся, злыдзень, Бога,
Забіла б я цябе, казла!
І з галавы да пята старога
Вадою тою ж абліла.
Хоць мокрым быў стары дазвання,
Ды з пыхай палкай, маладой
Правовіў:
– Полымя каханья
Не зможа ты заліць вадой!

Настрой падпальшчыка паршывы,
Боўш да суседкі не ідзе,
Бо канчаткова патушылі
Каханья полымя ў судзе...

Двойчы незамужняя

Скверык... Нясмелыя дотыкі...
– Ты незамужняя ўсё-такі?
Долу скіроўвае вочы:
– Так, незамужняя. Двойчы...

Рвецца там, дзе тонка

– Доктар, дапамогі я прашу,
Бо, як кажуць, рвецца там,
дзе тонка:
Пачынаю я лячыць душу –
Тут жа адмаўляе мне пачынка!

Запіць таблетку

– Паліна, ну налі сто грам!
– Нажрацца з раніцы не дам!
– Налі хоць шклянчакі на дзе –
Запіць таблетку трэба мне!

РЭПЛІКА ТЭЛЕГЛЕДАЧА

...І ні разу не сказаў
«Дзякуй!»

У мінулую суботу мяне парадаваў тэлеканал «Беларусь 3». Днём з задавальненнем паглядзеў канцэрт знакамітага ансамбля народнай музыкі «Свята», а вечарам – сольнае выступленне Пятра Ялфімава ў суправаджэнні Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра імя І.Жыновіча пад кіраўніцтвам маэстра Міхаіла Казінца.

Даўно я не чуў столькі цудоўных беларускіх песень! А якія галасы! З якой пышчотнай душэўнасцю выконваўся кожны нумар! І з якой удзячнасцю рэагавалі гледчыя, узнагароджваючы гарачымі апладысмантамі як артыстаў ансамбля «Свята» на чале з яго новым мастацкім кіраўніком Вячаславам Статкевічам, так і, на мой густ, таленавітага Пятра Ялфімава.

І ўсё ж не магу ўстрымацца ад рэплікі, якую хто-ніхто, магчыма,

не ўспрыме ўсур'ёз, але я надаю ёй важнае значэнне. Пры гэтым адразу заўважу: што тычыцца ансамбля «Свята», то да яго ўдзельнікаў у мяне заўваг ніякіх няма. Веў канцэрт шаноўны Вячаслаў Статкевіч на прыгожай роднай мове. Ён, адчуваецца, не толькі тонкі знаўца беларускага фальклору, прафесійны выканаўца многіх песенных твораў, але і майстар сцэнічнага слова.

Ні на хвіліну я не мог адарвацца ад тэлевізара і ў той час, калі транспіраваўся канцэрт Пятра Ялфімава. Колькі душэўных сіл яму спатрэбілася, каб данесці да гледачоў глыбокія вобраз кожнай песні! Ды што і казаць, як выканаўца ён – ма-лай-чына! Але, калі пасля кожнага нумара ў адказ на апладысменты залы з яго вуснаў злітала слова «Спасибо!», а не «Дзякуй!», мне становілася някватна. Бездакорна выцігнуць кожную ноту да болю шчыmlівай песні «Мой родны кут» і, ледзь не стаўшы на

калені перад агромністай залай, некалькі разоў гучна паўтарыць «Спаси-бо! Спа-си-бо!» – не, гэта ўжо было па-за межамі майго чакання. І так, дарэчы, на працягу ўсяго канцэрта, які ледзь не поўнаасцю быў з нашых, беларускіх, песень – залатога здабытка «Песняроў». Я ніяк не мог зразумець, чаму з вуснаў такога паважанага артыста не гучыць слова «Дзякуй!» замест «Спасибо!». Выступаў жа ён не ў Маскве, а ў Мінску, у Беларускай дзяржаўнай філармоніі, падкрэсла, у суправаджэнні Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра імя І.Жыновіча, музыканты якога заслужоўваюць найвышэйшай пахвалы.

Спадзяюся, шаноўны Пётр не пакрыўдзіцца на мяне за такую рэпліку, а зробіць правільную выснову. Я жадаю яму яшчэ многіх-многіх сольных канцэртаў!

Зміцер КАРАВАЙЧЫК.

Мінск.

ВОПРОС – ОТВЕТ

Знаю, в Беларуси люди, вышедшие на пенсию, живут еще в среднем 14 лет. Интересно, а какая ситуация в других странах?

Вера ПАЛЬЧЕВСКАЯ.

Сколько лет
в среднем
живут на пенсии
жители разных
стран

Уважаемая Вера Пальчевская!

Конечно, такие сведения есть практически по всем странам. Но для общего представления давайте возьмем хотя бы небольшое количество. Вы правильно называете цифру, которая касается Республики Беларусь. И на фоне некоторых других государств мы выглядим не худшим, а лучшим образом.

Так, жители Таджикистана, вышедшие на пенсию, в среднем живут еще всего 5 лет и 8 месяцев, Казахстана – 6 и 3, России – 9 лет. Даже в Соединенных Штатах Америки пенсионеры уходят в мир иной на полгода раньше белорусских.

Но есть немало стран, в которых люди, вышедшие на пенсию, живут значительно дольше, чем у нас. В Сингапуре, например, пенсионеры наслаждаются жизнью еще почти 22 года, в Великобритании – 17,7 года. Лучшие показатели, чем у нас, у греков, узбеков и других народов. Многие факторы сказываются на продолжительности жизни. Возможно, когда-то и мы, белорусы, дотянемся до тех же сингапурцев.

ПРОТЕСТ!

Мне решать,
белорусское
лекарство покупать
или чешское,
а не чиновникам

У меня хроническое нарушение сна. Врачи перебрали пятнадцать видов лекарств, пока не нашли то, которое мне действительно помогает, – хлорпротиксен чешского производства.

Но вот беда – этот препарат исчез из продажи. Сказали, что наша фармацевтическая промышленность выпускает аналог, а потому, мол, не заключили контракт с зарубежным поставщиком.

Я пробовал отечественный препарат – не помогает. Считаю, у белорусского Минздрава абсолютно неверный подход. Пусть бы в аптеках рядом с нашим хлорпротиксеном лежал и чешский. Право выбора должно оставаться за пациентами, а не за чиновниками. Призыв «Купляйце беларускае!» не всегда оправдан.

Николай Захарович СЕРГЕЕВ,
житель г.Орши.

ЗАДУМАЕМСЯ...

Нашим ориентиром
должен быть мировой опыт

Беларусь переживает не лучшие времена. С подобной ситуацией сталкивались многие страны. И по-разному выходили из трудного положения. Вот несколько примеров. Я не уверен, что опыт тех государств и их руководителей, на который я сослужу, вполне пригоден для нас, но задуматься нам есть над чем.

...Вторая половина XIX века. В стране – законодательные моды, обители художников, писателей и поэтов – честолюбивый человек живет в своем поместье, увлекается разведением роз. Он далекий от экономики, считает только наличность в своем кошельке, но давно мечтает построить канал, соединяющий Средиземное и Красное моря. У нашего героя есть идея, но нет своих денег, нет богатого наследства, зато есть голова на плечах и страстное желание войти в историю.

И вот по его инициативе собирается группа единомышленников, впрочем, тоже не очень богатых, создается акционерное общество «Всеобщая компания Суэцкого морского канала». Работа закипела, рас-

пространяются акции. А акционеры становятся простые граждане, крупные компании, государство. Собрал большую часть необходимых средств и получил концессию, компания начинает строительство канала. Однако денег не хватает, тогда объявляются несколько облигационных займов и снова продаются акции...

Парадоксально – канал был построен без каких-либо кредитов! ...Тридцатые годы XX века. В одной европейской стране, потерпевшей поражение в Первой мировой войне, к власти пришел амбициозный политик, мечтающий покорить весь мир. Путь только один – завоевать его. Срочно вся страна переводится на военные рельсы, милитаризуются все отрасли народного хозяйства. Промышленность выпускает вооружение, ком-

плектуется многомиллионная армия, обучаются военные кадры и так далее. Но все это требует огромных средств, нужна валюта. Как быть? За дело взялись экономисты. Была введена частичная экономическая автаркия: из экономики исключается иностранный капитал как внутри страны, так и во внешней торговле, страна переходит к клиринговому расчетам со своими партнерами, исключая во внешних торговых операциях хождение иностранной валюты. Создаются параллельные внутренние деньги, предназначенные исключительно для промышленности, не имеющие свободного обращения на финансовом рынке страны. Сначала такими деньгами были векселя. Их эмитировали для расчета с фирмами-поставщиками, они гарантировались государством. Затем вместо денег фирмам-производителям начали выплачивать «денежные переводы» со сроком погашения шесть месяцев. Позднее выпускаемая продукция стала оплачиваться так называемыми «налоговыми квитанциями»,

которыми производитель имел право рассчитываться с поставщиками.

Эта страна с такой милитаризованной экономикой смогла противостоять крупнейшим странам мира в течение шести лет.

...Пятидесятые годы XX века. Страна от Балтийского моря до Тихого океана. Позади кровопролитнейшая война. Встает вопрос о необходимости создания ядерного оружия. Европейская часть страны разрушена, многое нужно начинать с нуля, а сколько раненых, изувеченных, сирот! Снова проблема: где взять деньги?

В течение нескольких лет выпускаются облигации государственного займа развития народного хозяйства. Они распространялись добровольно-принудительно среди работающих. Если учесть, что в стране было более 200 миллионов населения, то поддержка экономике была значительной.

ХОЧУ ЗНАТЬ...

Что такое
крафтовый самогон?

В одной из государственных газет прочитал: «Александр Лукашенко приехал в Сочи с набором белорусских гостинцев: копченые колбасы, сыры, сало, горчица, конфеты и бутылочка с крафтовым самогомом».

Впервые слышу – крафтовый самогон. Что он собой представляет?

Сергей КУПРИЯНЕНКО.

Это самогон, который изготавливается при двойной перегонке с использованием алаомбика (медного куба особой конструкции, предназначенного для дистилляции спирта). Полученный таким способом крепкий нап-

ток является эксклюзивным, предназначен, конечно, не для массового употребления. В таком алкоголе практически нет вредных примесей. Это вам не какая-нибудь «палёнка», изготовленная в подпольных условиях.

ВАС ИНТЕРЕСУЕТ...

Правда ли,
что атомную бомбу
Сталину помогли
создать немцы?

Есть у меня друг, который очень интересуется историей. Недавно он мне говорит: «Если бы не немцы, то Советский Союз еще долго не имел бы атомной бомбы». Как это понимать? СССР воевал с Германией, а как могли немцы помочь Сталину создавать атомное оружие?

Валерий КРИНИЦКИЙ.

Тут, уважаемый читатель, такая история. Как только закончилась Вторая мировая война, в СССР было вывезено около 300 немецких ученых. Большинство из них у себя на родине занимались атомной тематикой. В этом ключе решил использовать их и Сталин. Многие из них действительно привнесли большой вклад в создание для СССР атомной бомбы. И, кстати, были удостоены самых высоких советских наград. Так, успевший поработать на Третий рейх, но после войны оказавшийся в закрытом институте на территории Абхазии нобе-

левский лауреат по физике Густав Герц получил в СССР Сталинскую премию. Такой награды дважды (в 1947-м и 1953 годах) был удостоен другой немец-атомщик – Манфред фон Арденне. Благодаря ему удалось решить проблему, связанную с электромагнитным разделением изотопов и получением изотопа-6, что позволило создать термоядерные заряды.

Из рассекреченных архивов «Росатома» стало известно, что прибывший в СССР немецкий ученый Николаус Риль занимался получением сверхчистого металлического урана. И за

решение этой очень важной проблемы он стал даже Героем Социалистического Труда!

Можно продолжить перечень фамилий немецких ученых, которые действительно помогли Сталину создать атомную бомбу. Но приписывать все заслуги только им было бы неверно. Они работали в тесной связи со многими советскими физиками-атомщиками, вклад которых в научные разработки не менее весом. Игорь Курчатов, например, преуспел в теоретических исследованиях по расщеплению атома.

Федор МОСКОВ.

Государство с удовольствием оказывает через своих граждан помощь тем странам, которые нуждаются в развитии экономики, а это слаборазвитые страны Африки и Азии, богатые полезными ископаемыми. Не могут вовремя рассчитывать деньги – не беда, давайте натурой. Конечно, не бананами или пальмовым маслом, а камешками, которые сверкают, металлом, который не ржавеет, черным золотом, в конце концов подойдет и слонобий бивень или шкура крокодила. Сегодня страна, о которой я говорю, это сборочный, швейный и полиграфический цех всего мира и вторая экономика после США.

Я не называл страны, но, полагаю, читатели «Народной Воли» поняли, о ком идет речь. Важно, чтобы белорусское правительство проанализировало опыт государств, которые в свое время также находились в трудном положении, но, используя самые разные варианты, успешно разрешили сложнейшие проблемы. Не нужно изобретать велосипед, когда он давным-давно создан.

Виктор КИРЕЙКОВ.

Могилев.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Гибель Павла Шеремета: подозреваемых задержали, вопросы остались

В Киеве на прошлой неделе прошел брифинг, в ходе которого министр внутренних дел Украины Арсен Аваков заявил о вручении подозрения лицам, которых следствие считает виновными в убийстве журналиста Павла Шеремета, который в последние годы жил и работал в Киеве, где сотрудничал с популярным сайтом «Украинская правда» и радио «Вести». 20 июля 2016 года его взорвали в машине на углу улиц Ивана Франко и Богдана Хмельницкого.

Итак, что же сказали прессе и обществу?

Как вышли на след?

Следствие длительное время не могло найти никаких зацепок, на основании которых можно было бы выдвинуть версию о личной причастности того или иного лица к убийству Павла Шеремета. Вместе с тем в разработке были одновременно 35 дел, по которым были подозреваемые и велись санкционированные прокуратурой «прослушки».

Два из таких дел показались следователям аналогичными по методике совершения преступления. По одному из них камеры наружного наблюдения зафиксировали человека с характерными признаками походки, похожего на того, кто установил мину под машиной, в которой был взорван Шеремет. Во втором, когда мина под автомобилем херсонского предпринимателя не взорвалась, использовалось устройство, идентичное тому, от взрыва которого погиб Павел.

Неожиданно обнаружилось, что две группы, за которыми велось наблюдение, были связаны между собой.

Следствие наугад послало повестку одному из подозреваемых, Вакуленко, для допроса в качестве свидетеля. Получив повестку, Вакуленко неожиданно покончил с собой. При этом телефонные переговоры подозреваемых, по мнению следствия, свидетельствовали об их информированности и причастности к «делу Шеремета».

После того как международная экспертиза подтвердила идентичность лиц с изображением, фигурирующих в двух разных делах, было принято решение о задержании пятерых фигурантов дел, а Генеральная прокуратура дала санкцию.

Мы не можем на данном этапе судить, насколько правомочным является выдвинутое подозрение. Мы можем лишь констатировать, что суд прислушался к мнению следователей и дал следствию два месяца на завершение дела, взяв подозреваемых под так называемый домашний арест.

Кого подозревают?

Первыми еще осенью прошлого года были задержаны супруги Грищенко, сорокалетние Владислав и Инна. Оба они являются участниками боевых действий в Донбассе. Оба они находятся в следственном изоляторе по делу об убийстве бизнесмена в Ивано-Франковской области. Владислав Грищенко (позывные «Буча») имеет навыки взрывника.

Повестку к следователю получил участник боевых действий в Донбассе Иван Вакуленко (позывные «Пистолет»). Именно он покончил с собой на следующий день

Донбассе, привыкшие к смерти, стали желанными союзниками криминалитета. Это не бросает на всех, но заставляет следствие более внимательно изучать «мирную» жизнь тех, кто так и не смог приспособиться к новым условиям и найти иные источники достойного существования.

Кроме того, сам Арсен Аваков считается в Украине и за ее пределами покровителем «добровольцев» – объединений тех, кто добровольно отправился на фронт. Россияне даже приписали его к так называемым «военным преступникам». Можно предположить, что Арсен Борисович крайне внима-

тельность в Украине, за ее целостность и суверенитет? Наконец, даже если согласиться с выдвинутой версией, остается непонятным, как убийцы намеревались воспользоваться возникшим хаосом.

Актуальность этих вопросов стала бы менее острой, если бы следствие заявило, что задержаны только исполнители, а в не очень далеком (судя по срокам, на которые задержали подозреваемых) будущем обществу станут известны и его мотивы. Потому что до тех пор, пока этого не произойдет, сомнения в справедливости версии следствия будут существовать.

Параллели

Пока же выскажу несколько соображений по другому поводу.

В белорусских социальных сетях начали высказываться мнения о сходстве результатов следствия с делом о взрыве в Минском метро (дело Коновалова и Ковалева). Мол, нашли «стрелочников».

Я считаю такую параллель некорректной.

Следствие по взрыву в метро было стремительным. Нашли двух никому не известных молодых людей, не связанных с какой-либо внешней или внутренней белорусской организацией, обвинили их в попытке дестабилизировать ситуацию. Дело было передано в суд; уже в ходе суда выяснилось, что по крайней мере Владислав Ковалев не смог полноценно воспользоваться своим конституционным правом на защиту. О политической мотивированности следствия и предвзятости государственных медиа также много писали правозащитники.

Уже сейчас очевидно: украинский суд далеко не столь податлив. Да, подозреваемых арестовали, однако двое из них находятся дома. Общественное мнение в Украине пока на их стороне, и стороне обвинения придется выдержать очень серьезное давление со стороны общества.

Наконец самое главное: в Украине отсутствует такой вид наказания, как смертная казнь, а значит, никто и никогда не сможет заподозрить власти в том, что они отняли жизнь у невиновных. Просто потому, что жизнь не будет отнята по решению суда.

На этом фоне показательно слова матери убитого Павла Шеремета Людмилы Станиславовны, сказанные ею в одном из комментариев:

«Единственное, чего я очень боюсь, – чтобы не пострадали невинные люди. Павла... его не вернешь. Конечно, хотелось бы правды. Но насколько к ней приблизиться, очень сложно судить».

Эти слова мужественной и сильной женщины, лишившейся сына, но вовсе не желающей отомщения любой ценой, на наш взгляд, должны помнить и следователи, и журналисты.

Александр ФЕДУТА.

после получения повестки.

По делу проходят также сержант подразделения спецопераций, участник боевых действий в Донбассе Андрей Антоненко, медсестра и участница боевых действий Яна Дугарь и хирург, активная деятельница волонтерского движения Юлия Кузьменко.

Тот факт, что в деле фигурируют ветераны донбасского конфликта, вызвал бурю эмоций. Для значительной части украинского общества (и не только украинского) эти люди обладают своеобразным иммунитетом: патриоты, защитники целостности Украины и ее суверенитета. Вместе с тем именно такие люди имеют навыки подрывной деятельности. Через Донбасс на «континентальную» часть Украины идут нелегальные поставки оружия и взрывчатки. Как в свое время некоторые участники военных действий в Афганистане, а затем – в двух «чеченских» войнах, сейчас некоторые участники войны в

тально изучал материалы дела, прежде чем согласиться с выводами следователей.

Почему убили?

С этим у следствия сложно. После допроса 3,5 тысячи человек, изучения записей с 221 камеры внешнего наблюдения, расшифровки телефонных переговоров 44 тысяч абонентов в ходе 80 миллионов соединений следствие выдвинуло, на мой взгляд, крайне неубедительную версию мотивов преступления. Якобы убийством журналиста (напомним, что кроме Павла Шеремета тем же автомобилем пользовалась и главный редактор интернет-ресурса «Украинская правда» Алена Пругула), тем более известного, можно было дестабилизировать обстановку в стране.

Это не объясняет, однако, цели дестабилизации. Зачем и кому она понадобилась? Почему с такой задачей согласились исполнители – как раз те, кто боролся на фронте за стабиль-

Найдут ли заказчика?

Я не знаю, чем руководствовалось следствие, представляя вниманию общественности именно такую – повторю, весьма и весьма неправдоподобную – версию мотивировки убийства. Возможно, для того, чтобы не спутнуть заказчиков преступления.

Однако практически вслед за этим – возможно, ощутив недостаток аргументов, – власть заявила о том, что следствие продолжается и что заказчиков ищут. Это оставляет некоторую надежду на то, что, не подражая дурным примерам некоторых соседних государств, украинские следователи все-таки намерены раскрутить дело до конца, а не стирать следы истинных преступников, ограничиваясь ловлей «стрелочников».

У меня, достаточно длительное время проработавшего в Украине, есть по крайней мере две относительно убедительные версии о том, кому и зачем могло понадобиться убий-

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Елка-рекордсмен

В Бад-Киссингене (Бавария) установлена 18-метровая рождественская елка. Новогодний символ сооружен из... 4608 ящиков для пива. На установку понадобилось два дня и усилия 80 человек. Предыдущий рекорд установило рождественское дерево, высота которого составляла 12 метров.

К слову, по всей Германии откры-

лись рождественские ярмарки. На улицах городов расцвели яркие гирлянды. Ароматы сдобы, глнтвейна и восхитительных немецких колбасок берегут душу. Всюду звучит веселая музыка, разливаются мелодии рождественских гимнов. От разнообразия игрушек, сувениров и свечей голова идет кругом.

Только 23-е место

Опубликованный индекс эффективности мер против изменения климата показывает, какие промышленные страны лидируют в этой борьбе, а кто оказался в отставании.

В ходе исследования ученые проанализировали и сравнили прогресс на пути к достижению климатической нейтральности в 57 странах, а также в Евросоюзе в целом. В совокупности эти 57 стран ответственны за более чем 90% от всего общего количества парниковых газов, возникающих в результате человеческой деятельности.

Страны – участницы рейтинга оценивались по следующим параметрам: выбросы парниковых газов, доля энергии из возобновляемых источников, потребление энергии на душу населения и актуальная

климатическая политика.

Возглавляет рейтинг Швеция, занявшая после пустующей первой тройки четвертое место. Страну высоко оценили благодаря ее амбициозной политике, ставящей целью 100-процентный переход на возобновляемые источники энергии к 2040 году. Кроме того, в Швеции самый высокий в мире углеродный налог – 114 евро за тонну. Для сравнения: Германия только собирается ввести такой налог к 2021 году, но в размере 10 евро за тонну углекислого газа. За Швецией следуют Дания и Марокко, а Германия занимает лишь 23-е место. Хуже всего в Европе с защитой климата дела обстоят в Польше, которая заняла 50-е место. Китай улучшил свои показатели по сравнению с прошлым годом и теперь занимает 30-е место.

Участвует всё больше полицейских

В Германии резко возросло число полицейских, присутствующих при экстрадициях мигрантов. Об этом сообщают немецкие СМИ со ссылкой на ответ правительства ФРГ на соответствующий запрос фракции Левой партии в бундестаге. Согласно ему, мигрантов, вынужденно покидавших Германию на самолете, с января по октябрь 2019 года сопровождали в общей сложности 11.480 полицейских. В то же время за весь 2018 год их

число не превысило 11 тысяч.

Для сравнения: в 2005 году при экстрадициях присутствовали в общей сложности лишь чуть более 5800 стражей порядка, говорится далее в документе. В то же время число мигрантов, которых власти ФРГ отправляли на родину самолетом, в последние годы сократилось: если в 2015-м их число составляло около 10.800, в прошлом году оно не превысило восьми тысяч.

ЗАКУЛЫСЬЕ

Как живут современные принцессы

Одни готовятся наследовать королевский трон, другие добровольно расстаются с титулом. Рассказываем, как складывается судьба монарших особ в Японии, Швеции, Дании, Великобритании и Норвегии.

Принцесса Мако

Внучка отказавшегося от престола императора Акихито впервые привлекла внимание общественности в 2004 году, когда в интернет попали ее фотографии в школьной форме-матроске. После этого у Мако появилось много поклонников, которые рисовали портреты принцессы в стиле аниме. При этом девушка никогда не искала публичности. В 2014 году она поступила в лондонский Университет Лестера и училась там инкогнито. В 2017 году стало известно о том, что Мако хочет выйти замуж. Со

своим женихом она познакомилась в Международном христианском университете Токио. Через год молодой человек сделал принцессе предложение. Свадьбу планировали провести в конце 2018 года, но отложили. Если к 2020-му пара не передумает жениться, принцессе придется отказаться от титула, так как ее жених не королевских кровей.

Виктория, кронпринцесса Швеции

День рождения кронпринцессы 14 июля стал в Швеции национальным праздником – Victoria Day. Виктория настолько симпатична большинству шведов, что многие хотят, чтобы она заняла трон до кончины своего отца, действующего короля Карла XVI Густава. В 2010 году принцесса вышла замуж за своего личного тренера Даниила Вестлинга. Перед свадьбой он получил от короля монарший титул. Роскошная церемония обшлабась королевской семье в 2,5 миллиона долларов, причем половину суммы родители Виктории заплатили сами, а половину взяли из государственного бюджета. За девять лет совместной жизни в семье родились двое детей. Первой наследует трон старшая дочь Эстель Сильвия Ева Марии. Будущее правление Виктории и Эстель уже называют «эпохой королей».

Мэри, кронпринцесса Дании

Кронпринцесса Мэри не королевских кровей и родом не из Дании. С будущим мужем кронпринцем Фредериком она познакомилась в 2000 году в сиднейском баре, когда Его Королевское Высочество приехал в Австралию, чтобы посмотреть Олимпийские игры. Через несколько лет отношений на расстоянии пара официально вступила в брак, и австралийка с шотландскими корнями стала женой наследника датского престола. До знакомства с мужем Мэри

была маркетологом и после переезда в Данию продолжала работать в международной ИТ-компании. Для того чтобы войти в королевскую семью, Мэри отказалась от родного гражданства, перешла в лютеранство, кардинально изменила свой стиль и выучила датский язык. Королева Дании Маргрете благосклонна к невесте из Австралии, по ее словам, при Мэри Фредерик оселен и стал вести себя, как положено члену королевской семьи. Принцесса воспитывает четверых детей, с которыми она и муж проводят много времени.

Кэтрин, герцогиня Кембриджская

Формально жена принца Уильяма еще не принцесса, этот титул она получит, когда ее муж станет первым в очереди наследования престола. До свадьбы в 2010 году Кэтрин и Уильям встречались десять лет. Через три года

после роскошного бракосочетания у пары появился первый ребенок – принц Джордж. Сегодня в семье два сына и дочь. Герцогиня часто фотографирует своих детей, вспоминая навыки, которые получила в молодости, когда делала снимки для Party Pieces, семейного магазина праздничных украшений, и изучала историю искусства в Сент-Эндрюском университете, защитив магистерскую диссертацию по истории фотографии.

Кэйт – икона стиля. С каждым годом расходы на наряды герцогини увеличиваются: в 2016 году она потратила на гардероб 100 тысяч

фунтов стерлингов, в 2017 году – 119 тысяч. Большую часть 2018 года Кэйт провела в декрете, потратив на одежду порядка 75 тысяч фунтов. С годами изменились и предпочтения Миддлтон в выборе брендов: кроме вещей известных британских дизайнеров Ее Королевское Высочество начала носить Dolce & Gabbana и Chanel.

Марта-Луиза, принцесса Норвежская

В 2016 году Марта-Луиза объявила о разводе и оказа-

лась в центре скандала. Это первый подобный случай в современной истории норвежской королевской семьи. Ради мужа она отказалась от претензий на трон, передав права на наследование младшему брату Хокону. В браке принцесса прожила 14 лет. После развода Марта-Луиза увлеклась оккультизмом: начала развивать паранормальные способности, основала «школу Ангелов», где обучала людей коммуникации с ангелами-хранителями и читала лекции по парапсихологии. В этом году у принцессы появился бойфренд – известный в Голливуде целитель, который называет себя шаманом Дуреком. Норвежскую принцессу и ее нового избранника связывают не только романтические чувства. В начале мая они анонсировали в Instagram совместный проект под названием «Активация божественности», с которым отправились в тур по Норвегии.

РОЗДУМ

Малая радзіма...

Скажу шчыра: я даволі скептычна стаўлюся да гэтага словазлучэння, бо, на маё цвёрдае меркаванне, радзіма малой не бывае. Ёсць малыя гарады, пасёлкі і вёскі, а радзіма заўсёды вялікая: і тая мясціна, дзе ты нарадзіўся, і тая краіна, дзе ты жывеш і грамадзянінам якой з'яўляешся.

І ўсё ж, як бы там ні было, з 2018-га па 2020 год (не адзін, а тры!) аб'яўлены Годам малой радзімы. Яны ўвабралі ў сябе і нашу багатую гісторыю, і нашу спрадвечную культуру, і нашу родную беларускую мову. Насамрэч: і на радзё, і на тэлебачанні з'явіліся спецыяльныя цыклы перадач і праграмы, у газетах і часопісах – тэматычныя старонкі і рубрыкі. Ладзяцца святы гарадоў і вёсак, да якіх (і не толькі) яны добраўпарадкоўваюцца, высаджваюцца новыя і паднаўляюцца старыя паркі і алеі, у якіх, як і проста на вуліцах, штогод устанавліваюцца малыя архітэктурныя формы і разбіваюцца кветкавыя клумбы.

Багацейшыя землі дапамагаюць сваім родным мясцінам фінансавы; тыя, хто не мае такіх магчымасцей, знаходзяць іншыя формы праяўлення ўвагі да малой радзімы. Пад знакам Года малой радзімы прайшоў сёлета ў Калінкавічах і IX Усебеларускі фестываль народнага гумару «Аўцюкі-2019», які прыдумалі некалі і да гэтага часу апыкуе пісьменнік Уладзімір Ліпскі.

Зрэшты, пра пісьменнікаў. Перакананы, што ў Год малой радзімы на іх ускладзена асаблівае місія. Хто, як не яны, могуць увакаваць свой родны кут вершаванымі альбо празаічнымі радкамі, у якіх знойдзецца месца і краянаўчым звесткам, і этымалагічным, у якіх землі ў героях хай сабе і мастацкіх твораў могуць пазнаць сябе ці сваіх родных, суседзяў і знаёмых? Бо хто зможа напісаць пра родную вёску, як не той творца, які нарадзіўся ў ёй, правёў там малечыя і юначыя гады, прыязджаў туды на студэнцкія канікулы, наведваў бацькоў падчас адпачынку і ў выхадныя ці святочныя, вольныя ад працы дні?

Прыемна бачыць, калі і пісьменнікаў шануюць на малой радзіме: запрашаюць на розныя мясцовыя ўрачыстасці, віншуюць з дзяржаўнымі святамі, надаюць ім ганаровыя званні. Ніколі не сум-

няваюся, што ў авангардзе такога ўшанавання мой родны раён. Тут звання «Ганаровы грамадзянін Буда-Кашалёўскага раёна» ўдастоены пісьменнікі-землякі Мікола Чарняўскі, Валерый Калінчэнка і аўтар гэтых радкоў, званнем «Ганаровы грамадзянін Буда-Кашалёва» адзначаны мясцовыя паэты Барыс Адашкевіч і аўтар тэксту гімна горада Міхаіл Новікаў. У гэтым, між іншым, немалага заслуга былаго старшыні раённага Савета дэпутатаў, а цяпер старшыні Гомельскага райвыканкама Алены Алексінай, якая заўсёды цікавілася творчасцю будакашалёўцаў, ездзіла з намі па раёне, прыходзіла на літаратурныя сустрэчы і прэзентацыі кніг. Згадзіцеся, далёка не ў кожным раёне ёсць такія кіраўнікі, якія жывуць не хлебам адзіным, а яшчэ дбаюць і пра культуру.

Звання «Ганаровы грамадзянін» горада або раёна рашэннем мясцовых Саветаў дэпутатаў удастоены і шэраг маіх калег па пісьменніцкім саюзе. Але ці ведаюць пра гэта жыхары нават той мясцовасці, адкуль утанараваныя асобы родам? На стэндзе каля сельсавета пра іх ні слова. І партрэтаў іх няма – у адрозненне ад выявы ўчастковага міліцыанта ці падобных службоўцаў. Зрэшты, а чаму б сельсаветам не ўвесці падобнае званне ў сябе – кшталту «Ганаровы грамадзянін вёскі»?

Час гэты хутка прайціць, вунь два гады з трох ужо мінулі. А якую справаздачу пакладзём на стол, падсумоўваючы зробленае, самі мы, пісьменнікі? Зноў – пэўную колькасць сустрэч з чытачамі, выдадзеных кніг і альбомаў? Нейкія разавыя мерапрыемствы, якія праводзіліся штогод і да гэтага, хіба што цяпер падагнаны да Года малой радзімы? А што зроблена маштабнае (акрамя высаджаных дрэў і добраўпарадкаваных тэрыторый – ды і ці надоўга?), тое, што застанеца, без перабольшвання, на якіх? Гэта добра, але ж падобнае мы робім і ў звычайныя «немалярадымныя» гады.

А вось ці з'явілася, да прыкладу, хоць адно пісьменніцкае імя на шыльдзе бібліятэкі, навучальнай установы, прамысловага і сельскагаспадарчага прадпрыемства, у назвах вуліц? Няўжо няма асоб, якія заслугоўваюць такога гонару хоць бы ў сваім раёне ці ў вёсцы, дзе нарадзіліся? Ёсць і, між іншым, немала. Калі маўчаць улады, чаму б не праявіць

ініцыятыву пісьменніцкім арганізацыям – Мінскай гарадской, абласным, рэспубліканскай, як гэта зрабіла колькі гадоў таму рэдакцыя часопіса «Вясёлка» і асабіста яе галоўны рэдактар Уладзімір Ліпскі, ініцыяваўшы разам з 6-й дзіцячай бібліятэкай Мінска наданне ёй імя першага рэдактара «Вясёлкі» Васіля Віткі? А дзе бібліятэкі, якія ўпрыгожвалі б імяны народных паэтаў і пісьменнікаў Пімена Панчанкі, Аркадзі Куляшова, Васіля Быкава, Ніла Гілевіча, Рыгора Барадуліна, Івана Навуменкі, Янкі Брыля або таго ж Генадзі Бураўкіна і многіх іншых вядомых літаратараў (і не толькі памерлых, а, можа, і жывых – няхай бы парадаваліся яшчэ пры жыцці)? Незразумела, чаму Саюз пісьменнікаў і абласныя арганізацыі СПБ ды і самі бібліятэкары не працягваюць ініцыятывы па мемарыялізацыі імянаў выдатных майстроў слова – сваіх землякоў.

Можа, наспей ужо час і абласным бібліятэкам займець нацыянальнае аблічча? А то ж з шасці іх тры – Віцебская, Гомельская і Магілёўская – дагэтуль носяць імя У.І.Леніна. Штосці з біяграфіі Ільіча я не памятаю, каб ён, кажучы на ягоную мову, «захажывал» у гэтыя бібліятэкі. А ці ж гэта нармальна, што імя Яўхіма Карскага носяць у нас толькі адна абласная бібліятэка – Гродзенская? Можа, варта падумаць і пра імя для пакуль што безыменнай Нацыянальнай бібліятэкі (у Расіі вунь ужо нават аэрапорты займелі імяны, у тым ліку і пісьменніцкія). А ў нас?

Я разумею: былі савецкія часы, але ж Беларусь ужо каля трыццаці гадоў існуе як самастойная незалежная дзяржава. Ці мы ўсё лена маштабнае (акрамя высаджаных дрэў і добраўпарадкаваных тэрыторый – ды і ці надоўга?), тое, што застанеца, без перабольшвання, на якіх? Гэта добра, але ж падобнае мы робім і ў звычайныя «немалярадымныя» гады.

А колькі ў нашых гарадах і вёсках безаблічных, на адзін манер названых вуліц: Саўгасная, Камуністычная, Камсамольская, Рэвалюцыйная, Пралетарская, Савецкая, Цэнтральная, Лугавая, Лясная, Палявая... Няўжо няма слаўтых землякоў, якія праславілі сваю малую радзіму і вартыя, каб іх імяны увакавалі? І ў назвах вуліц, і ў памятных шыльдах на дамах, дзе яны нарадзіліся,

на будынках, дзе вучыліся ці працавалі. Каб пра іх ведалі і праз пакаленні.

Як правіла, па геральдычных канонах назвы нашых гарадоў, пасёлкаў, вёсак і вуліц падаюцца па-беларуску. А вось у адным горадзе-райцэнтры вырашылі на дамах вывесці шыльды з назвамі вуліц на дзвюх мовах. І дадумаліся, што па-беларуску там прадуобліравана толькі слова «вуліца», а «50 лет Октября» ці «Леніна» не перакладзеныя.

А ці не засмучае той факт, што звужаецца сфера ўжывання роднай дзяржаўнай беларускай мовы, колішнія аддзелы і ўпраўленні культуры аблвыканкамаў, гар- і райвыканкамаў страцілі самастойнасць, перайшоўшы пад юрысдыкцыю ідэалагічных структур, на вёсках зачыняюцца бібліятэкі і скарачаецца колькасць іх штатных супрацоўнікаў, мізэрныя папаўняюцца бібліятэчныя фонды. І ўся гэтая так званая антымізізацыя робіцца як бы ў мэтах эканоміі бюджэтных сродкаў. Але чаму дзяржава чамусьці заўсёды эканоміць менавіта на культуры? «Любы матэрыяльны дастатак прадугледжвае трывалы духоўны падмурак», – так заявіў некалі Прэзідэнт на ўручэнні прэміі «За духоўнае адраджэнне». Дык няўжо «трывалы духоўны падмурак» – гэта колькасць сілавой і хакеістаў на душу насельніцтва, апошнія з якіх у хвасце і на чэмпіянатах свету, і ў турнірах КХЛ?

Шанаваць малую радзіму – гэта значыць шанаваць і традыцыі продкаў. І, безумоўна ж, іх мову. А на ёй, хай сабе і на трасянцы, размаўлялі не толькі нашы дзяды і бабулі, а яшчэ нават і бацькі. А што мы? Не магу зразумець калег-журналістаў, якія адчураліся роднай мовы і свае матэрыялы падаюць выключна па-руску. Няўжо дуваюць, што так іх болей людзей прачытае? Дык няхай не цешаць сябе ілюзіямі і не хваліцца тыражамі. Ведаем мы, як тыя тыражы здабываюцца.

Асобная размова пра мову нашых выданняў усіх узроўняў – ад раённых да рэспубліканскіх, пераважна большасць якіх, зарэгістраваных як двухмоўныя, выходзяць амаль выключна па-руску. Змесціць дзве тры інфармацыі ў 8–10 радкоў па-беларуску – вось вам і ўся мова. Бываючы на радзіме – у роднай Патапаўцы, што ў Буда-Кашалёўскім раёне, – абавязкова

набываю мясцовую прэсу. Дык вось вам прыклад: у дзвюхмоўнай абласной «Гомельскай праўдзе» ў нумары ад 5 лістапада на 20 старонках па-беларуску толькі афіцыйнае паведамленне на чатырнаццаць радкоў пра прэзідэнцкія ўзнагароды, праграма аднаго з кандыдатаў у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў ды палосны артыкул Тамары Кручэнькі «Рудзянец». Згадзіцеся: не густа. І гэты нумар – зусім не выключэнне.

Але ж бывае і горш. Так, у набытых мной падчас ранейшага прыезду на радзіму ў нумарах гэтай газеты ад 14 і 21 сакавіка (даруйце за даўнія даты) ніводнай публікацыі на беларускай мове – уяўляеце: ні-воднай! Дык гэта ж прамае парушэнне як уласнага статута, так і абавязальстваў, узятых пры дзяржаўнай рэгістрацыі выдання. А хто, як не супрацоўнікі сродкаў масавай інфармацыі, павінны фарміраваць светапогляд грамадзян, далучаць да роднай мовы? Лічаць, што гэта не іх місія? Падобная абыхавасць не што іншае, як звычайнае манкурцтва. Няўжо менавіта такіх манкуртаў выпускае наш Інстытут журналістыкі? І чаму абыхавыцца да падобнай з'явы яго выкладчыкі? Ці, можа, яны і самі ўжо абманкурціліся?

Бывае, што іншым часам і мяне запрашаюць на сустрэчу з чытачамі ў школу ці бібліятэку, размаўляючы па тэлефоне па-руску. Скажу шчыра: чуючы гэтак, у мяне адразу адпадае жадае не ісці да такіх запрашальнікаў, бо разумею, што сустрэчу яны ладзяць выключна для галачкі. То ж калі не ўсведмяюць, што размаўляць з беларускім пісьменнікам варта па-беларуску, дык не сумняваюся, што і слухачы там не болей схільныя да беларускай мовы. Бяруць жа прыклад з каго? Зрэшты, пра падобныя «запрашэнні» некалі з абурэннем казаў яшчэ Ніл Сымонавіч Гілевіч.

Год малой радзімы (апошні з трох абвешчаных) выходзіць на фінішную прамую. Зрэшты, яшчэ ёсць час многае зрабіць. І з назвага мной, і не названага. Дык зробім?

Анатоль ЗЭКАЎ,
пісьменнік,
ганаровы грамадзянін
Буда-Кашалёўскага раёна.

3 ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Анастасія САРОКІНА: «І шахматысты ўжываюць допінг...»

Кіраўнік федэрацыі шахмат Беларусі і віцэ-прэзідэнт Міжнароднай шахматнай федэрацыі распавяла «Народнай Волю» пра тое, ці правяраюць шахматыстаў на ўтрыманне ў арганізме допінгавых прэпаратаў.

Апошнім часам бальшышчыкі і спецыялісты актыўна абмяркоўваюць санкцыі, якія Сусветнае антыдопінгавое агенцтва прымяняла да Расіі. Нагадаем, што такое рашэнне звязана з маніпуляцыямі з допінг-пробамі Маскоўскай антыдопінгавай лабараторыі за перыяд з 2012-га па 2015 год.

Цікава: а ці былі выпадкі, калі на ўжыванні допінг-прэпаратаў лавілі шахматыстаў?

– Ва ўсіх спаборніцтвах, якія праходзяць пад эгідай Міжнароднай шахматнай федэрацыі, у рэгламенце ёсць палажэнне аб допінг-кантролі, – кажа старшыня Беларускай федэрацыі шахмат **Анастасія САРОКІНА**. – Таму ў дачыненні да шахматыстаў праводзяцца такія ж антыдопінгавыя мерапрыемствы, як і ў іншых відах спорту.

Працэдура праверкі ў адпаведнасці з кодэксам WADA стандартная. Ёсць некалькі тыпаў допінг-кантролю: падчас спаборніцтва, па-за спаборніцтвамі і раптоўны, калі афіцэр антыдопінгавога агенцтва можа завітаць да вас у любы момант. У шахматах, як правіла, пасля турніру

некаторыя спартсмены праходзяць допінг-кантроль.

– Былі выпадкі, калі шахматысты пападаліся на допінг?

– Так. Людзі могуць, безумоўна, ужываць некаторыя прэпараты для палепшэння канцэнтрацыі ўвагі, але ў асноўным гэта, як кажуць, допінг з-за няведання. Напрыклад, хтосьці мае пэўныя хваробы, прымае лекі, а там – той самы забаронены прэпарат. Чалавек проста не ведаў пра гэта, а падказчы не было каму. Але ў апошні час усе дастаткова прафесійна падыходзяць да гэтага пытання, бо, як кажуць, няведанне не вызваляе ад адказнасці.

Шахматыст лепш вып'е лішні кубачак кавы альбо звернецца да метадыкі нетрадыцыйнай медыцыны, чым будзе выкарыстоўваць «хімію». Агульнапрыняты допінг – гэта не для шахмат.

– Ці былі выпадкі з ужываннем допінгу беларускімі шахматыстамі?

– Каля дзесяці гадоў таму быў такі выпадак, хаця я тады не працавала ў федэрацыі. Ведаю толькі, што на пэўны час шахматыст быў дыскваліфікаваны.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

КРЕАТИВ

В «Беларуськаліі» начали раздавать большие сладкие «КНИГИ»

Уже несколько дней пенсионерам ОАО «Беларуськалия» выдают подарки к Новому году. Получают их люди в актовом зале общежития предприятия. И когда они выходят с подарками в руках на улицу, непосвященные прохожие вполне могут решить, что пенсионеры несут красочные книги.

Именно такое необычное оформление у новогодних подарков от администрации предприятия нынешним и бывшим членам трудового коллектива в этом году. Внутри «книги» помимо конфет и иных сладостей несколько страниц с новогодним поздравлением и фото-

графиями, касающимися соледобывающего гиганта. Размещен и QR-код, который дает доступ к просмотру праздничного видеоролика.

Пенсионер «Беларуськалия», бывший шахтер Валерий Горбачевич подарок уже получил.

– Конечно, оригинальная упаковка подарка, приятно даже в руки эту «книгу» взять, – сказал он. – И наполнение хорошее.

Он поблагодарил администрацию за креативный подход и стремление добавит еще один радостный штрих в предпраздничное настроение.

Лариса НАСАНОВИЧ.

КРИМИНАЛ

ФУТБОЛ

Засталіся мацнейшыя

Учора прайшла жараб'ёўка 1/8 фіналу Лігі чэмпіёнаў па футболе. На гэтай стадыі турніру згуляюць: «Напалі» (Італія) – «Барселона» (Іспанія), «Барусія» (Дортмунд, Германія) – ПСЖ (Францыя), «Тотэнхэм» (Англія) – «Лейпцыг» (Германія), «Рэал» (Мадрыд, Іспанія) – «Манчэстэр Сіці» (Англія), «Аталанта» (Італія) – «Валенсія» (Іспанія), «Атлетыка» (Іспанія) – «Ліверпуль» (Англія), «Чэлсі» (Англія) – «Баварыя» (Германія), «Ліон» (Францыя) – «Ювентус» (Італія).

Віктар ШПАК.

РЕГИОН

Жители Осиповичей «отбили» от застройки парк

В парковой зоне г.Осиповичей Могилевской области планировали построить магазин «Виталюр». Естественно, с использованием дополнительных площадей под проезд, подъезд к магазину, парковку машин. После возведения данного сооружения парк значительно скукожился бы, мало что осталось бы от этого островка здоровья и детских забав.

Жителям Осиповичей такая перспектива показала неприглядной. И хотя большие и удобные магазины для них, как и для жителей других городов, немаловажны, но потерял из-за нового супермаркета парк они не захотели. В местный райисполком полетели обращения граждан, в которых люди высказывались категорически против строительства «Виталюра» в парковой зоне. При общественном обсуждении архитектурно-строительной концепции размещения

на землях парка данного торгового объекта подавляющее большинство горожан, принявших участие в обсуждении, сказали решительное «нет».

И районная власть к мнению людей прислушалась. Комиссия, которая была назначена председателем Осиповичского райисполкома для рассмотрения замечаний и предложений участников общественного обсуждения, поддержала позицию граждан, считающих, что парковую зону надо сохранить, что большому магазину там не место. И предложила ОДО «Виталюр» поискать более подходящую площадку для возведения торгового объекта. Выписка из протокола заседания комиссии уже была размещена на сайте районной газеты «Асіповіцкі Край».

Пожоже, можно поздравить с победой неравнодушных обитателей этого города!

Лариса НАСАНОВИЧ.

ЧУЛІ?

У «Белавія» новы Embraer-195

Самалёт разлічаны на перавозку 107 пасажыраў у двухкласнай канфігурацыі: 11 месцаў у салоне бізнес-класа і 96 – у эканом-класе.

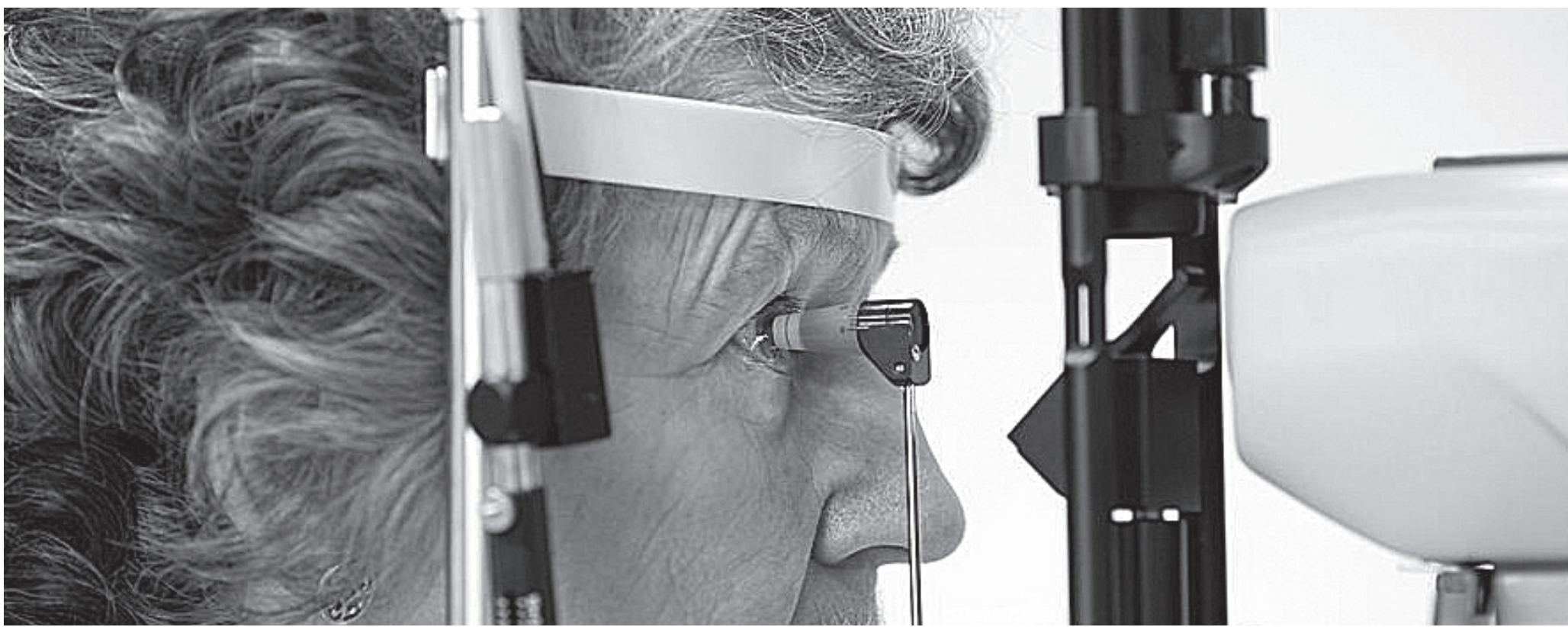
Паветранае судна паступіла па лізінгавым дагаворы, падпісаным «Белавія» і лізінгавай кампаніяй Nordic Aviation Capital у красавіку 2018 года. У адпаведнасці з гэтым пагадненнем у Мінск ужо дастаўлены адзін Embraer-175 і два Embraer-195. Пастаўка яшчэ аднаго самалёта запланавана на красавік 2020 года.

У авіякампаніі адзначылі, што ўсе паветраныя судны пастаўляюцца з

завада-вытворцы і вырабляюцца па індывідуальным заказе «Белавія».

Дарэчы, на працягу 2014–2018 гадоў «Белавія» набыла ва ўласнасць восем сучасных высокаэфектыўных паветраных суднаў – тры самалёты Boeing 737-800 і пяць Embraer-175/195. «Увод новых самалётаў значна амаладзіў флот «Белавія», сярэдні ўзрост змяніўся з 14 да 12,5 года», – адзначылі ў кампаніі.

ПРЯМАЯ ЛИНИЯ

Как сохранить зрение

(Окончание. Начало в №97.)

Не лечится, но и не приговор

– Добрый день! Беспокоит инвазив 2-й группы по зрению. У меня пигментная абнотрофия сетчатки. Это приговор или зрение можно спасти?

– Это заболевание достаточно редкое. Когда оно у вас выявилось – в раннем возрасте? Кто-то из родителей страдал таким заболеванием?

– В 42 года всё началось. У бабушки была пигментная абнотрофия сетчатки. Как мне объяснить, это наследственное заболевание.

– Да, наследственное, случается при повреждении определенных генов, которые отвечают за питание и функционирование сетчатки глаза. Чаще всего поврежденный ген передается по наследству, а повреждаются глаза у мужчин.

Пигментная абнотрофия сетчатки – это не приговор, но и ничего хорошего не сулит. Специфического лечения данного заболевания нет, для того чтобы приостановить его прогрессирование, можно применять в комплексе витамины, препараты, улучшающие кровоснабжение и питание сетчатки, а также препараты так называемой группы пептидных биорегуляторов, которые улучшают питание и восстанавливают возможности сетчатки глаза. Также из рекомендаций – вести спокойный образ жизни, чтобы не было перепадов артериального давления. И обратите внимание на то, чтобы в вашем рационе не было недостатка в продуктах, богатых витаминами А и В₁₂.

Важно стабильное лечение

– Добрый день! Звоню из Гомельской области. Мне поставлен диагноз «глаукома», назначен препарат первой линии, который снижает глазное давление. Сейчас появилась боль в области надбровной дуги, особенно над левым глазом, и стало плохо сбиться давление. Дополнительно мне назначили препарат группы простагландинов, и на этом фоне давление даже выросло (23-25 держится), и беспокоит головная боль. Что посоветуете?

– Существуют четыре группы капель, которые снижают внутриглазное давление. Первая – пилокарпины. Они сейчас практически не используются при открытоугольной глаукоме, считаются малоэффективными. Вторая – бета-блокаторы, третья – ингибиторы карбоангидразы и четвертая – синтетические простагландины.

Вы сейчас применяете препараты из трех групп, это максимальный гипотензивный режим. На этих каплях давление должно

быть хотя бы на уровне 22-23 мм рт. столба. Если консервативно не получается держать эти цифры, есть промежуточное решение проблемы – лазерное лечение.

– Направление мне дали, но как-то боязно... Может, это дилетантское представление, но мне кажется, что если постоянно менять препараты первой линии, чтобы не было привыкания к одним каплям, то и давление будет падать.

– Как такового привыкания к глаукомным препаратам не бывает. Может наблюдаться побочная реакция на них в виде покраснения глаз либо зуда. Тяжесть в надбровной дуге, о которой вы говорите, – это не дискомфорт, это проявление высокого давления. Глаукома – заболевание, которое постепенно и постоянно развивается, и на каком-то определенном этапе капли уже могут не справляться. Тогда необходимо снизить внутриглазное давление другим способом. Промежуточный этап между медикаментозным лечением и операцией – лазерное лечение. Это достаточно безопасная процедура, потому что глаз не вскрывается, перепад давления резким быть не может.

– Если форма глаукомы открытоугольная, лазерное лечение можно проводить?

– Лазером можно активировать каналы, которые засоряются пигментом. Всё зависит от того, насколько выражена у вас пигментация шлемового канала. Проконсультируйтесь с лазерным хирургом.

– После операции по поводу глаукомы болезнь уходит?

– Хирургическое лечение, проведенное на ранних стадиях глаукомы, дает стабилизацию процесса. Но не снимает диагноз «глаукома». Вернуть то зрение, которое съела глаукома, невозможно.

– Юрий Семенович, Ольга Александровна, здравствуйте! Ахчу получить ответ на один вопрос: у меня начальная стадия глаукомы, что делать, чтобы болезнь не прогрессировала?

– При глаукоме очень важно стабильное лечение, капли, которые вам прописаны, надо капать постоянно.

Отчего появляется глаукома, сказать сложно. Диагноз «глаукома» имеет три проявления – это нестабильность глазного давления, сужение поля зрения и характерные изменения диска зрительного нерва. Застаянная глаукома протекает бессимптомно. Человек может не замечать сужения поля зрения, а характерные изменения на диске зрительного нерва уже могут присутствовать.

Зрение, утраченное вследствие глаукомы, не восстанавливается. Однако если на начальных стадиях заболевания, когда мы имеем дело только с нестабильным внутриглаз-

ным давлением, назначить адекватное медикаментозное лечение, прогрессирование заболевания можно остановить. Причем, что немаловажно, «обуздав» болезнь, вы сможете жить привычной жизнью, не иметь никаких ограничений, то есть заниматься спортом, водить машину. Капли при глаукоме подбираются индивидуально, существуют четыре группы препаратов.

Раньше взрослое население после 42 лет ежегодно проходило так называемые профосмотры, на которых обязательно измерялось внутриглазное давление. Потом эту практику отменили, скрининг раннего выявления глаукомы был нарушен. Сегодня его пытаются восстановить, но в принудительном порядке в 45 лет никого не заставляют идти в поликлинику и измерять внутриглазное давление. А следить за ним нужно! И надо взять за правило – после 45 лет раз в год измерять внутриглазное давление.

– А как глаукома проявляется? – Признаками, указывающими на глаукому, которые человек может заметить, – это появление небольших пятнышек в поле зрения либо сужение поля зрения. Но когда сужение наступило, это уже как минимум 2-я стадия заболевания. Поэтому так важна ранняя диагностика.

Повышение внутриглазного давления может проявляться раздраженными кругами на фоне отдельных источников света. В одном глазу есть, в другом – нет.

– С наследственностью глаукома связана?

– Не вся глаукома генетически детерминирована. Думаю, только в 30 процентах случаев играют роль наследственный фактор. Все остальное – это дистрофические процессы в организме. Также глаукома связана с особенностью строения глаза, поведением, зрительной нагрузкой... У некоторых северных народов, например, эвенков, глаукомы не бывает никогда. В Южной Азии, Японии глаукома страдает до 6 процентов населения. В популяции белоруков глаукома выявляется примерно у 2,5 процента.

Очки? Линзы? Операция?

– Уважаемые специалисты, скажите, пожалуйста, влияют ли правильно подобранные контактные линзы на прогрессирование близорукости? Не вредно ли длительно носить контактные линзы? Мне 26 лет, я в линзах с 9-го класса. Вечером, правда, стараюсь всегда менять линзы на очки, при длительных поездках также пользуюсь очками.

– Ваше поведение абсолютно грамотное. Контактные линзы лучше снимать вечером, и нежелательно пользоваться ими при

физических нагрузках, когда можно испотеть.

Считается, что контактные линзы – самый лучший метод коррекции зрения. При контактных линзах меньше прогрессирует близорукость даже в период быстрого роста глаз. Пользоваться ими можно сколь угодно долго, пока не нарушается питание роговицы и не происходит прорастание сосудов от механического воздействия контактной линзы.

– И что тогда? – Глаз станет красным, он будет подвержен частым простудам и т.д. Тогда можно задуматься о лазерной коррекции зрения.

– А возрастные ограничения для лазерной коррекции есть?

– 26 лет – это самый предпочтительный возраст для проведения лазерной коррекции. Не рекомендована коррекция людям старше 45 лет, потому что ввиду возрастных изменений в хрусталике кераторефракционная хирургия, проще говоря, лазерная коррекция, нецелесообразна. Есть и другие противопоказания для коррекции: высокая степень близорукости или дальнозоркости, тонкая роговица, кератоконус. Все они определяются при диагностическом обследовании перед операцией.

– Добрый день, уважаемая редакция и врачи центра «ЛОДЭ»! Слышала, что коррекцию зрения можно выполнить без хирургического вмешательства через специальные линзы, которые надеваются на ночь. Скажите, где в Минске используют такой метод?

– Этот метод называется ортокератология. Он основан на том, что жесткая биоконтактная линза помещается на глаз и продавливая роговицу, которая меняет свою кривизну. Этого продавливания достаточно почти на сутки, чтобы хорошо видеть без линз и очков. Чаще всего таким методом коррекции зрения пользуются спортсмены, которые во время тренировок или соревнований не могут носить очки или контактные линзы.

Бесконечно долго применять такое лечение нельзя.

– Здравствуйте! Могу ли получить консультацию вот по какому поводу. У меня миопия высокой степени (0,03), небольшой астигматизм, ношу контактные линзы уже 30 лет. Сейчас мне 52 года. Можно ли мне делать лазерную коррекцию зрения?

– В 52 года делать лазерную коррекцию неразумно. Вы исправляете зрение вдаль, но остается возрастная дальнозоркость. К тому же, если у вас миопия, то скорее всего есть изменения со стороны хрусталика, которые рано или поздно приведут к катаракте. Поэтому в вашей ситуации, чтобы улучшить зрение и отказаться от очков и контактных линз, надо прибегнуть к

факорефракционной операции, такой же, как при катаракте.

– Заменить хрусталик? – Именно. С имплантацией различных моделей хрусталика, которые могут быть мульти- или монофокальные и будут предложены хирургом индивидуально после диагностического обследования.

Болезнь цивилизации

– Добрый день, Юрий Семенович и Ольга Александровна! Подскажите, пожалуйста, есть ли какие-то способы приостановить астигматизм? Моей дочери 12 лет, и у нее астигматизм высокой степени. После склеропластики болезнь остановилась, но спустя год начала прогрессировать снова...

– Вероятнее всего у вашей дочери близорукость. Склеропластика – это операция, которая выполняется при быстро прогрессирующей близорукости, или миопии, на астигматизм, который «живет» на роговице, она никак не влияет. Как правило, в течение жизни астигматизм, если только нет никаких дистрофических изменений роговицы, не меняется, а вот близорукость прогрессировать может.

– И что делать?

– Близорукость – это невероятно серьезная проблема, это классическая болезнь цивилизации. Наша жизнь сузилась до 4 квадратных метров жилплощади и до офиса, где мы проводим большую часть своего времени с компьютером, телефоном, иными гаджетами. В Японии, например, миопию 3D признали нормой.

Способы остановить близорукость есть, но не всегда они срабатывают на 100 процентов. Может помочь ношение контактных линз. Вы должны это выяснить со своим офтальмологом.

– А как с возрастом ведет себя близорукость, миопия высокой степени? Последний год, а мне 48, кажется, что зрение ухудшается, хотя раньше несколько десятков лет держалось на уровне -8. Это возрастное, или, может, связано с нагрузкой на глаза, потому что я подолгу работаю за компьютером? Возможно ли, что на зрение влияют таблетки от давления, которые принимаю уже почти год?

– 48 лет, работа за компьютером – это те факторы, которые могут повлиять на появление уплотнения в хрусталике. Вы могли свой хрусталик «износить». И это состояние может приводить к миопии (усилению близорукости). Думаю, что ничего катастрофического в вашей ситуации нет, это не прогрессирование близорукости, а изменения в ядре хрусталика. Выходом может быть замена хрусталика на мультифокальный.

Мария ЭЙСМОНТ.

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ!

Які парадак наведучу на вайсковых могілках у Гродне?

Прадстаўнікі ветэранскай арганізацыі ў Гродне патрабуюць высекчы дрэвы на вайсковых могілках. Супраць выступілі жыхары блізнячых дамоў.

Ветэраны аргументуюць свае патрабаванні тым, што карані дрэў псуецца помнікі. Маўляў, ужо былі такія выпадкі, калі дрэвы падалі на помнікі і разбуралі іх. Праўда, ветэраны сцвярджаюць, што хочуць прыбраць толькі тыя дрэвы, якія насамрэч нясуць пагрозу помнікам.

Жыхары блізнячых дамоў рашуча выступаюць супраць такіх дзеянняў. Яны заяўляюць, што вайсковыя могілкі побач з іх дамамі – адзіная зялёная зона ў мікрааэне. На думку жыхароў, вырашаць праблему з дрэвамі трэба, але толькі не шляхам іх высякання. Яны распачалі збор подпісаў супраць высечкі дрэў.

Днямі адбылася сустрэча адказных чыноўнікаў з ветэранамі і жыхарамі мікрааэны вуліцы Белуша. Чыноўнікі прызналі, што дрэвы на могілках павінны быць максімальна захаваны, але было падкрэслена, што некаторыя з іх нясуць

небяспеку для людзей, якія ходзяць на могілкі, і для помнікаў. Маўляў, «Гродназелянбуд» будзе праводзіць абследаванне дрэў, рабіць заключэнні з улікам меркавання жыхароў мікрааэны і прымаць узаважаныя рашэнні.

Вайсковыя могілкі – адзін з самых старых гарадскіх некропаляў. Першае ўпамінанне пра яго адносіцца да 1888 года. Тады могілкі называліся «Новымі лютэранскімі». У 1901 годзе іх перайменавалі ў Вайсковыя. Ніхто не ведае, колькі тут пахавана чалавек, гаворка ідзе пра тысячы. Шмат пра каго няма ніякіх звестак. Тым не менш на адных могілках ляжаць нямецкія, польскія і савецкія салдаты.

Дарэчы, на пачатку 1990-х гадоў на могілках быў усталяваны крыж у памяць жыхароў Гродзеншчыны, якія загінулі падчас сталінскіх рэпрэсій.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

РЭТРАСПЕКТЫВА

«Галька» ў новым гучанні

Прыгожым акордам завяршылася ў Беларусі святкаванне Міжнароднага года Станіслава Манюшкі, абвешчанага ЮНЕСКА ў гонар 200-годдзя з дня нараджэння вялікага польскага кампазітара. У кінатэатры «Масква» прайшоў незвычайны паказ – беларускія глядачы ўпершыню ўбачылі нямы фільм «Галька», зняты польскім рэжысёрам Канстанты Мягліцкім... у 1929 годзе.

Зрэшты, дакладней будзе сказаць, што гэта рэстаўраваная версія двух варыянтаў кінастужкі: першага, 1929 года, і больш позняга, калі ў 1932 годзе фільм быў агучаны ў творчай манеры тых гадоў. Абедзве стужкі за даўнасоў часу захаваліся не ў поўным аб'ёме, але, на шчасце, у Нацыянальным кінаархіве Польшчы знайшліся працоўныя матэрыялы да агучанага варыянта фільма. Яны былі ўключаны ў новую версію «Галькі».

Праўда, заставалася яшчэ адна праблема – арыгінальная гукавая дарожка таксама ацалела толькі часткова. Адсутнасць яе, можна сказаць, і захавацца на незвычайны эксперымент: нямы фільм было вырашана пака-

заць мінскай публіцы, так бы мовіць, у рэтраатмасферы – у жывым музычным суправаджэнні. Прычым адмысловым: кампазітар Вольга Падгайскай напісала для фільма новую музыку, арганічна ўключыўшы ў яе фрагменты і ары з оперы Станіслава Манюшкі, калі кадры фільма кантэкстуальна патрабавалі менавіта дакладна нотнага прытантання творчасці вялікага польскага кампазітара.

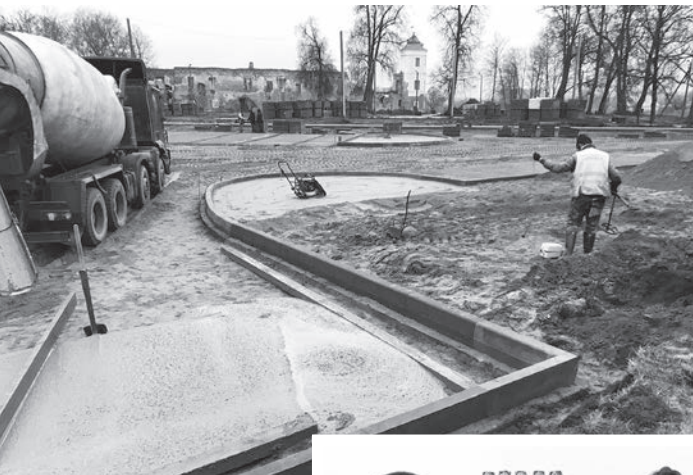
Эксперымент, які праводзіцца ў рамках праекта «Кінем» пры актыўным удзеле Польскага інстытута ў Мінску, даў плён. Глядачы, якія прыйшлі на сеанс чорна-белага кіно, змоглі не проста пагузіцца ў трагічную любоўную гісторыю дачкі млынара да багатага паніча. (Дарэчы, у ролі дзядулі галоўнай гераіні Галькі зняўся сам 39-гадовы на той момант рэжысёр Мягліцкі). Апроч асалоды ад жывой музыкі прыняма было пачуць жывыя спевы ў выкананні салістаў Вялікага тэатра Беларусі Ірыны Кучынскай (сапрапа) і Андрэя Кліпо (барытон), а таксама харавой капэлы і калектыву новай камернай музыкі Five-storey ensemble.

Людміла СЯЛІЦКАЯ.

SOS!

Нашу гісторыю заліваюць бетоном

Побач з Гальшанскім замкам у працэсе добраўпарадкавання тэрыторыі быў пашкоджаны, а ў некаторых месцах і знішчаны грунтовы могільнік, які датуецца XIV стагоддзем.

Падчас работ побач з замкам былі выяўлены чатыры жаночыя пахаванні перыяду Сярэднявечча. Адно з іх цалкам знішчана дзякай тэхнікай, яшчэ два моцна пашкоджаны, і толькі адно засталася некранутым. На месцы працы навукоўцы знайшлі косткі і ўпрыгожванні (на фота), якім не менш за 700 гадоў. У той самы час частка пахаванняў ужо засыпана пяском і заліта бетоном.

Нягледзячы на скаргі археолагаў у Ашмянскі райвыканкам, працы на месцы могільніка побач з Гальшанскім замкам працягваюцца. Паводле гісторыкаў, пахаванні на гэтым месцы існавалі яшчэ задоўга да пабудовы замка.

Аляксей МІХАЛЁЎ. Фота Яўгена Уласаўца.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Алесь СІВЫ

Плюхнуліся ў лужыну...

У мінулую нядзелю завяршыўся маладзёжны чэмпіянат свету па хакеі ў групе «А», які праходзіў у Мінску. Шэсць каманд – зборныя Беларусі, Латвіі, Аўстрыі, Даніі, Нарвегіі і Славеніі – змагаліся за адзіную пугу ў эліту, і такі моцны фактар, як дамашняя падтрымка бальшышчыкаў, даваў падставы спадзявацца, што гэтую пугу завоюе менавіта наша каманда.

Традыцыя ў дзяржаўных СМІ пачалася кампанія самавыхвалення пра неверагодную арганізацыю першынства і гасціннасць беларусаў. Хаця ў выніку аказалася, што «адзежына», у якой сустракалі гасцей, не адпавядала выніку, які паказала наша краіна ў гэтым чэмпіянаце.

А ў лужыну беларуская каманда так гучна плюхнулася, што пырскі паляцелі ва ўсе бакі. І калі напярэдадні рознага кшталту эксперты аптымістычна абмяркоўвалі прыезд у зборную «нашых хакеістаў, якія гуляюць у лепшых юніёрскіх лігах свету», дык потым заяўлялі, што «ў нас не так шмат ігракоў, якія адпавядалі б эліце сусветнага маладзёжнага хакея».

Увогуле, тыя, хто ўважліва сачыў за ўсімі матчамі беларускай «маладзёжкі», маглі заўважыць, што ў нашых ігракоў часам было больш піжонства, чым эфектыўнасці. Складвалася ўражанне, што маладыя людзі думаюць не пра гонар краіны і зборнай, а пра тое, як дзяўчаты з трыбун ацэняць іх фінты.

Зразумела, што ў такім узросце ў хлопцаў віруе кроў, але для таго і трэнер, каб у патрэбны момант цуглі нацягнуць. І мне падаецца, што настаўнік зборнай Дзмітрый Дудзік са сваёй задачай не справіўся, хаця, напрыклад, кіраўнік Федэрацыі хакея Генадзь Савілаў мае супрацьлеглы меркаванне.

Аднак было відавочна, як казаў прафесар Пярэбражэнскі, што разруха не ў класетах, а ў галовах. І гэта прызнаваў сам настаўнік зборнай. Але як можа галоўны трэнер каманды заяўляць журналістам, што ён не верыць у сваю каманду, калі тэарэтычныя шанцы заняць першае месца яшчэ застаюцца? Ці ж гэта дадае станоўчых эмоцый і ўпэўненасці ігракам? Паказвае прафесіяналізм трэнера? Які ты прыклад паказваеш маладым хлопцам, калі сам ужо зараней апусціў рукі?

«Я не веру, што выйдзем у эліту», – сказаў Дзмітрый Дудзік пасля паражэння ад нарвежцаў. – Гэта праўда, бо я знаходжуся ўнутры калектыву. Усё бачу... Не хачу крытыкаваць ігракоў, але ім трэба пераасэнсавача: для чаго зборная? Для чаго хакеісты сюды трапляюць? Што важней: паказаць сваё «я», паказаць сябе перад скаўтамі альбо краіна, бальшышчыка? З гэтым ёсць праблемы. Магчыма, таму, што ў псіхалагічным плане маладыя няправільна расстаўляюць прыярытэты».

Адным словам, Дудзік тым самым фактычна прызнаў, што каманда яму не падпарадкоўвалася і кантраляваць яе ён не ў стане. Далей – хто ў лес, хто па дрэвы, і які вынік – толькі трэцяе месца ў групе.

Але радуе хаця б аптымізм нашых спартыўных функцыянераў. Вось, напрыклад, той жа Савілаў, які рэгулярна атрымлівае перамогі разам з прэзідэнцкай хакейнай камандай, трэцяе месца маладзёжнай зборнай Беларусі на дамашнім чэмпіянаце правалам абсалютна не лічыць, бо «выдатную арганізацыю турніру адзначылі ўсе».

Тым не менш можна сто разоў сказаць пра чукар, але соль ад гэтага саладзейшая не стане.

«Пачалі засыпаць пяцістакімі піёнаў вялізную кучу энюю», – падвёў вынік турніру на форуме pressball.by адзін з бальшышчыкаў. І, на мой погляд, у пэўным сэнсе ён мае рацыю...

ІЗ ПЕРВЫХ УСТ

Цезарый КАРПІНСКИЙ: «Лічна мне не хватае польскаго репертуара в белорусском театре»

Польский институт в Минске – это не учебное заведение, как кто-то может подумать, а международное учреждение, созданное при поддержке польского правительства для пропаганды за рубежом польской культуры и научных достижений. Он открыт во многих странах мира, в том числе в Беларуси, где работает уже двадцать пятый год.

Мы попросили советника-посланника Посольства Польши, директора Польского института Цезария КАРПИНСКОГО рассказать о проектах, которые, по его мнению, особенно важны для нынешнего, юбилейного, сезона.

– У нас, как всегда, много мероприятий в Минске, но мы хотели бы вернуться к хорошей традиции и осуществлять наши проекты не только в столице, но и в областных городах. Свой юбилейный сезон мы начали в октябре выставкой, посвященной Люблинской унии 1569 года. Этому союзнному акту между Королевством Польским и Великим Княжеством Литовским исполнилось 450 лет. В честь этой даты из Варшавы в Минск мы привозили специальную копию государственного документа, закрепившего федерацию XVI века, и показывали ее в Национальном историческом музее Беларуси. Информацию о том, что конкретно нас ждет впереди в этом году, разрешите не выкладывать заранее. Но, конечно, мы не обойдем вниманием юбилей художника Фердинанда Рушица – 150 лет со дня рождения. А также юбилей великого Фридриха Шопена – 210 лет со дня рождения. Планируем организовывать разнообразные выставки, в том числе современного искусства. Отдельное внимание мы уделяем также музыкальным проектам, а в Польше немало музыкантов, желающих приехать и выступить в Минске.

– Приятно слышать.

– Причем это очень хорошие артисты. Они сотрудничают с вашими коллективами, например с Большим театром, с Белгосфилармонией. У нас также есть целый проект сотрудничества между Белорусской и Краковской академиями музыки.

– Присутствие польских музыкантов на афишах в этом году было особенно заметно: на 200-летнем юбилее Моношю в Большом театре прекрасно выступили ваши певцы.

– Я могу сказать, что Польский институт в течение года делал более 30 проектов, посвященных юбилею композитора. Нам очень приятно, что директор Национальной оперы в Варшаве господин Вальдемар Домбровский, как говорится, хорошим глазом посмотрел и помог показать в Минске также молодых солистов, которые еще учатся в академии при нашем «Театре Вельким». Это важно – знакомиться не только с авторитетами в области искусства, но и с молодым поколением. Классическая музыка – один из очень важных аспектов нашей деятельности. Впрочем, также как и польский джаз: он в Минске в этом сезоне тоже обязательно будет.

– А вы лично, господин директор, поклонник какого вида искусства?

– Знаете, я не всегда работал дипломатом, моя биография была связана с театром. Но это не значит, конечно, что мы делаем только театральные проекты в Беларуси. Хотя один из последних наших значительных проектов предназначен именно для белорусских театров. При поддержке института Адама Мицкевича в Варшаве вышел сборник переводов на белорусский язык пьес молодых польских авторов – антология современной польской драматургии «На розныя галасы».

Для нас очень важно наладить серьезные контакты с вашим Национальным театром имени Янки Купалы, хотелось бы, чтобы он нашел себе достойных партнеров в Польше и чтобы двумя сторонами был подписан долгосрочный творческий договор, начавшись серьезный творческий обмен. Если уж мы коснулись театра, то надо сказать честно: лично мне не хватает польского репертуара в белорусском театре.

– Видимо, это упирается, как всегда, в бюджет, в материальные сложности.

– А не всегда, не всегда! И потом риск – нормальный элемент артистической жизни. Кстати, этот сборник пьес мы разослали по многим белорусским театрам. А вдруг? Я скажу, что можно иметь разные мнения о нашей драматургии и театре, но то, что они в движении, в поиске, никто отрицать не станет. Стagnация в театральной жизни Польши точно нет.

– Я знаю, что при Польском институте работают курсы польского языка. Как вы считаете, их достаточно, или вам хотелось бы расширить вашу лингвистическую деятельность?

– С удовлетворением хочу заметить, что курсы польского языка очень популярны, есть даже конкурс – три человека на место. Только в Минске на наших курсах занимается около 500 человек. А есть они и в Могилеве, и в Витебске. Прежде всего отмечу, что это бесплатные курсы. Затем стоит подчеркнуть, что в этом сезоне на курсах будет различная специализация: например, свой уклон для врачей, изучающих польский. Свой – для белорусских преподавателей-полонистов. Свой – для историков-архивистов. А для детей языковые курсы мы

хотели бы совместить с любительским театром. Это не легко, мы арендуем в городе специальное помещение, но обязательно постараемся освоить эту новую форму. К сожалению, у нас короткое одеяло, как говорим мы в Польше, – желающих гораздо больше, чем у нас возможностей, так что мы сейчас думаем об увеличении количества курсов, но это непростая работа. Конечно, есть слушатели, которые приходят на курсы просто «для бумажки». Напрасная трата времени... Кстати, после Нового года мы планируем проводить в Минске сертификационные экзамены на знание польского языка. Такой экзамен, который давал бы желающим не просто справку об обучении, а определенный серьезный документ.

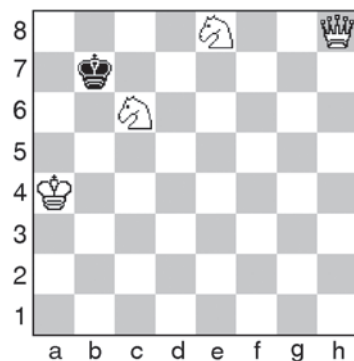
– Какое произведение польской литературы, на ваш взгляд, надо срочно перевести на белорусский язык? Ну, кроме книг писательницы Ольги Токарчук, конечно, которая в этом году удостоена Нобелевской премии.

– У меня огромный список литературы для перевода на белорусский язык. И прежде всего есть целый пласт научной литературы по общему польско-белорусскому историческому наследию. Диалог польских и белорусских историков очень важен. Нам непременно следует обсуждать и расставлять акценты в общем прошлом, иначе мы не сможем двигаться в будущее. Да, наша общая история имеет разные страницы – белые, серые (не будем говорить «черные»). Но их надо совместно тщательно разрабатывать, чтобы не было обид. Оценки могут быть разные, но исторический диалог должен быть постоянным.

Елена МОЛОЧКО.

ШАХМАТЫ

Дзве ў адной

Задача Мікалая Лысёнка, якую мы прыводзім ніжэй (гл. дыяграму), мае блізня: паводле задумкі аўтара, трэба памяняць месцамі белага караля і каня е8 – і перад намі твор з новым рашэннем.

Белыя: Кр4, Фh8, Кс6, Ке8 (4).

Чорныя: Крb7 (1).

Даслаўце рашэнні на адрас рэдакцыі (220030 г.Мінск, вул.Энгельса, 34а) або на электронны адрас: vadim_neb7@mail.ru.

Эцюдныя дзівосы

Наш чытач Славамір Буката раіць друкаваць больш эцюдаў, а не задач, паколькі эцюды бліжэй да практычнай гульні. Нагадаем, што ў задачы трэба выканаць пэўнае заданне ў акрэсленую ўмову колькасць ходаў, а ў эцюдзе – выйграць або зрабіць нічыю без такога жорсткага лімітавання па хадах. Што цікава, складальнікаў і рашальнікаў задач у нашай краіне і ва ўсім свеце здаўна было больш, чым аматараў эцюдаў, бо іх складаць і рашаць цяжэй.

Адным з мацнейшых беларускіх эцюдыстаў быў Леанід Пальгуй (1937–2006). Леанід Ціханавіч жыў у Оршы, працаваў мастаком-афарміцелем. Склаў больш за 50 эцюдаў, звыш 30 з якіх атрымалі адзнакі ў конкурсах. На яго рахунку – залаты, сярэбраны і бронзавыя медалі чэмпіянатаў Беларусі. Наступны эцюд заняў другое месца ў матчах БССР–Азербайджан, які прайшоў у 1983 годзе.

Белыя: Крс2, Фg8 (2).

Чорныя: Крс3, Ла6, Са8 (3).

Выйгрыш.

1.Фg1+! Крс4 2.Фb1 Сс6 3.Крс3+ Крс5 4.Фb8+ Крд5 5.Фd8+ Крс5 6.Фd4+ Крb5 7.Фb4x.

А гэты эцюд Л.Пальгуйа прапануем рашыць нашым чытачам.

Белыя: Крс2, Кd8, Кf8 (3).

Чорныя: Крb6, Сb4, Сс2, пf2 (4).

Нічыя.

Этап Кубка свету

У Мінску прайшоў XII Кубак «Альбіна» па рашэнні задач і эцюдаў. Сярод 28 удзельнікаў было тры гросмайстры, шэсць міжнародных майстроў і тры майстры ФІДЭ. Расію прадстаўлялі 15 рашальнікаў (у тым ліку дзевяць юніёраў), Беларусь – сем, Літву – чатыры, Украіну і Марока – па адным. Першае і другое месцы занялі ападэна Аляксей Папоў і Яўген Віктараў з Расіі, трэцяе – Абдэлазіз Анкуд (Марока). З беларусаў лепшым быў Аляксандр Булаўка – чацвёртае месца.

Поспехі і страты

У Батумі адбыўся чэмпіянат Еўропы. Беларуская зборная заняла 24-е месца з 40. На рахунку нашай каманды па тры перамогі, проигрышы і нічыі. На першай дошцы Уладзіслаў Кавалёў выйграў дзве партыі пры трох проигрышах і трох нічыях (+2–3–3). Астанія вынікі: Сяргей Жыгалка – +2–2=4; Кірыл Ступак – +3–2=3; Міхал Нікіценка – +2–3=0, Вячаслаў Зарубіцкі – +2–1=4. Вось адна з перамог беларусаў.

Франц Ашыку – Сяргей Жыгалка

1.f4 d5 2.Kf3 Kf6 3.g3 c5 4.Cg2 g6 5.0-0 Cg7 6.d3 0-0 7.c3 Kc6 8.Ka3 Le8 9.h3 Фс7 10.g4 d4 11.Cd2 h5 12.g5 Kd5 13.Фс1 e6 14.Kc4 Cd7 15.a4 Lад8 16.Kh4 Kсe7 17.e4 de 18.C:e3 b6 19.Фс2 K:e3 20.K:e3 a6 21.Ce4 b5 22.ab ab 23.Lad1 Cс8 24.Ke2 Ld7 25.Kf3 Le8 26.Фf2 Kf5 27.C:f5 ef 28.Фe2 Le7 29.Фf2 Cb7 30.Ld2 b4 31.cb cb 32.Le1 L:e1+ 33.Kfе1 Cd4 34.Ke3 Фс6 35.Kpн2 h4 36.Kfг2 Le8 37.Ld1 C:e3, 0:1.

У Турцыі на Сусветнай юнацкай шахматнай алімпіядзе (да 16 гадоў), у якой бралі ўдзел 48 каманд, беларуская зборная заваявала бронзавыя медалі. Беларусы прайгралі два матчы, а выйгралі сем. На рахунку Дзяніса Лазавіка чатыры перамогі і пяць нічыях (+4–0=5), Максіма Царука – +2–1=6, Івана Рунца – +3–1=4, Арцёма Сіняўскага – +4–1=2, Аляксандры Тарасенка – +2–0=1.

Праверце адказы

Задача М.Кожалы, змешчаная ў «Народнай Волі» 1 кастрычніка, рашаецца: 1.Фс1! Крд3 2.Са5, 1...Крс5 2.Фс3+. Не вяло да мэты 1.Cf1? Крс4 2.Cс7, але 1...Крс3! або 1.Ca5? Крд3 2.Фс1, але 1...Крс4!

Першымі правільна адказалі Мікалай Шклярэўскі, Васіль Жуковіч, Сяргей Галкін, Славамір Буката, Ігар Ананіч, Ігар Гулік, Віктар Жук, Сяргей Цяпльук.

Вадзім ЖЫЛКО.

СМУТАК

«Ён быў і застаецца...»

Сёння адбудзецца развітанне з вядомым беларускім хакеістам Уладзімірам Цыплаковым. Толькі нядаўна ён адзначыў 50-гадовы юбілей...

Уладзімір Цыплакоў нарадзіўся ў расійскім горадзе Інта. У сям'і было трое хлопчыкаў, і ўсе ў дзяцінстве запісаліся ў хакейную школу.

«Бацька быў шахцёрам, па яго слядах і пайшоў старэйшы брат Толя, які зараз жыве ў Данецку, – распавядаў затым pressball.by Уладзімір Цыплакоў. – Маці ўсё жыццё працавала на будоўлі. Сярэдні брат Сашка разам са мной гуляе, а Толюку гэтая справа перастала падабацца. Саша пасля 10-га класа трапіў у маладзёжку маскоўскага «Дынама», а я – у яраслаўскае «Тарпед».

Праз нейкі час таленавітага хакеіста запрасілі ў мінскае «Дынама», а ў 1992 годзе ён вырашыў паспытаць шчасця за акіянам.

«А то атрымліваецца, што

едзеш у гэтую няшчасную Польшчу з думкамі не пра будучыя гульні, а пра тое, як хутчэй і больш выгада «крутануць» на польскім рынку, – шчыра прызнаваўся хакеіст. – За

адну перамогу над зборнай Польшчы могуць заплаціць 10 долараў, а на барахлоцы можна было зрабіць у 10 разоў больш. Вось вам і прыярытэты прафесіянага, як мы пра сябе думаем, хакея».

У 1995 годзе Уладзімір Цыплакоў трапіў у клуб НХЛ «Лос-Анджэлес», і гэта быў яго зорны час. Затым гуляў у Расіі, за мінскае «Юнацтва».

Пасля заканчэння кар'еры хакеіста працаваў на розных трэнерскіх пасадах, апошнім часам трэніраваў салігорскі «Шахцёр», дзе, дарэчы, у свой час спрабаваў свае сілы і сын Цыплакова Лука. Праўда, хлопец, пайграўшы ў некалькіх беларускіх клубах, вырашыў звязаць з хакеем, каб больш увагі надаваць вучобе ў БДУ на факультэце міжнародных адносін.

Засталася ў Уладзіміра Цыплакова і дачка.

Паводле некарай інфармацыі, у мінулую суботу хакеіст загинуў пры трагічных абставінах, у Следчым камітэце гэтую інфармацыю не сталі пацвярджаць, але і не абверглі. Зараз следчыя праводзяць праверку па гэтым факце.

«Усё настолькі нечакана, што паверыць у гэта проста немагчыма, – кажуць калегі хакеіста. – Яшчэ нядаўна гулялі разам у прэзідэнцкай камандзе, і раптам – такая навіна! Але ён быў і застаецца разам з намі...»

Развітанне з Уладзімірам Цыплаковым пройдзе сёння, 17 снежня, з 10.00 да 13.00 у будынку крыгата катка ў парку імя Горкага ў Мінску.

Віктар ШПАК.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.

Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.

Рэкламны адрас (017) 328-66-09.

nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:

63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар
Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэагнэаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўстаўляць у перыодіку за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазыцыя аўтара не падзяляецца газетай. Пасведчэнне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчэнне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі драм друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісане ў друку 16.12.2019 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 22 007 экз. Заказ № 4136.

